

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Ο μαθητής/-τρια να είναι σε θέση:

- ☉ Να γνωρίζει τις γωνιές και τον τρόπο που στήνονται και λειτουργούν.
- ☉ Να προσδιορίζει τη σπουδαιότητα των γωνιών ως προς τη συμβολή τους στην ψυχοκινητική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.
- ☉ Να επιλέγει και να εξοπλίζει με κατάλληλα έπιπλα και υλικά κάθε γωνιά, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.
- ☉ Να προετοιμάζει κατάλληλες δραστηριότητες για κάθε γωνιά, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών.
- ☉ Να περιγράφει μεθόδους-τεχνικές με τις οποίες θα παροτρύνει τα παιδιά να χρησιμοποιήσουν τις γωνιές.

4.1 Οργάνωση γωνιών δραστηριοτήτων στα τμήματα βρεφών και ηηπίων

Γ. Γενικά

Η διαμόρφωση του χώρου στο Βρεφονηπιακό Σταθμό δε θα πρέπει να περιορίζει τις ενέργειες των παιδιών ούτε να τους επιβάλλει δραστηριότητες, αλλά να αφήνει την πρωτοβουλία να επιλέγουν τα ίδια με τι θέλουν να ασχοληθούν, τουλάχιστον για κάποιες ώρες του ημερήσιου προγράμματος. Τα ενδιαφέροντα και οι ικανότητες κάθε παιδιού διαφοροποιούνται, γι' αυτό και πρέπει να τους προσφέρονται κατάλληλα και ποικίλα ερεθίσματα. Με αυτόν τον τρόπο βοηθιέται το παιδί στην ανάπτυξη της αυτονομίας του και παράλληλα διευκολύνεται και ενισχύεται η παραμονή του στο Βρεφονηπιακό Σταθμό.

Ένας τρόπος διαμόρφωσης του χώρου που δίνει ταυτόχρονα πολλές εναλλακτικές μορφές δραστηριοτήτων στα παιδιά είναι η δημιουργία γωνιών. Τι ακριβώς, όμως εννοούμε με τον όρο γωνιές;

Γωνιές είναι κατάλληλα διαμορφωμένα λειτουργικά τμήματα μέσα στην τάξη, που διαχωρίζονται ευδιάκριτα το ένα από το άλλο και είναι εξοπλισμένα από διαφορετικό παιδαγωγικό υλικό, το οποίο εξυπηρετεί τη συγκεκριμένη δραστηριότητα που επιτελείται στη συγκεκριμένη γωνιά²⁶.

26 Κυριαζοπούλου-Βαληνάκη 1977, σ. 96.

Εικόνα 4.1.α

Διαμόρφωση γωνιών δραστηριοτήτων

Οι γωνιές καλύπτουν τις βασικές ανάγκες των παιδιών. Αναλυτικότερα, καλύπτουν:

- **Τις συναισθηματικές ανάγκες**, μέσω της αλληλεπίδρασής τους με τα υπόλοιπα παιδιά και της ενασχόλησής τους με τα αγαπημένα τους παιχνίδια.
- **Την ανάγκη για κίνηση**. Όλα σχεδόν τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας θέλουν να κινούνται ελεύθερα μέσα στο χώρο, με συνέπεια να μην μπορούν να συγκεντρωθούν και να μείνουν ακίνητα για πολλή ώρα. Με τις γωνιές δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να απασχολούνται με δραστηριότητες που κινητοποιούν το ενδιαφέρον τους, χωρίς να περιορίζουν την κινητικότητά τους, εφόσον μπορούν να κινούνται ελεύθερα και μέσα στην ίδια τη γωνιά, αλλά και να μετακινούνται από γωνιά σε γωνιά, όταν θελήσουν να αλλάξουν αντικείμενο ενασχόλησης.
- **Την ανάγκη για παιχνίδι**. Η συμμετοχή στο παιχνίδι δεν είναι υποχρεωτική. Υπαγορεύεται από την εσωτερική ανάγκη του παιδιού, λόγω της χαράς και ευχαρίστησης που προκαλεί στο ίδιο. Οι γωνιές λοιπόν με αυτήν την έννοια αποτελούν μια πρόκληση για παιχνίδι αφού ικανοποιούν αυτή τη βασική ανάγκη.
- **Την ανάγκη για κοινωνικοποίηση**. Λίγο μετά την ηλικία των 2:6 χρόνων τα περισσότερα παιδιά αρχίζουν να αλληλεπιδρούν και να παίζουν μαζί. Μπορεί, για παράδειγμα, να δημιουργούν ομάδες και να μαζεύονται να παίξουν στη γνωστή τους γωνιά στο Βρεφονηπιακό Σταθμό.

- **Την ανάγκη για ηρεμία.** Τα πολλά και ποικίλα ερεθίσματα, ο έντονος θόρυβος πολλές φορές κουράζουν τα παιδιά, τα οποία αποζητούν κάποιο ήσυχο μέρος για να ηρεμήσουν. Το να διαβάσει ένα παιδί μόνο του ένα βιβλίο, καθισμένο σε μια αναπαυτική μαξιλάρα στη γωνιά της βιβλιοθήκης είναι κάτι που θα βοηθήσει στην επίτευξη της εσωτερικής ηρεμίας και γαλήνης του.
- **Την ανάγκη για αυτονομία.** Το να επιλέγει το ίδιο το παιδί τις γωνιές στις οποίες θα παίξει, χωρίς την παρέμβαση και χωρίς ίσως και την παρουσία του/της βρεφονηπιοκόμου συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας, της υπευθυνότητας και της αυτονομίας. Το παιδί στις γωνιές χειρίζεται μόνο του το υλικό, το τακτοποιεί ξανά στη θέση του και οργανώνει το παιχνίδι του, σύμφωνα με τις δυνατότητες και το ρυθμό του.
- **Την ανάγκη αυτεπίγνωσης και τοποθέτησης του εαυτού στο χώρο και στο χρόνο.** Το παίξιμο ρόλων, για παράδειγμα, στη γωνιά του κουκλόσπιτου έχει ως στόχο τη γνώση των εννοιών του "εαυτού" και των "άλλων" και τη γνώση ότι οι άλλοι έχουν ξεχωριστές εμπειρίες, σκέψεις και συναισθήματα. Επίσης, τα σταθερά και γνώριμα στοιχεία που βρίσκει το παιδί κάθε μέρα στις γωνιές, αποτελούν γι' αυτό στοιχεία υπενθύμισης, κυρίως για τις μικρότερες ηλικίες, όσων έγιναν έγινε τις προηγούμενες μέρες. Θα έχετε ίσως παρατηρήσει παιδιά που παίζουν με τα ίδια παιχνίδια ή διαβάζουν το ίδιο βιβλίο ξανά και ξανά. Αφ'ενός νοιώθουν σιγουριά και ασφάλεια που χειρίζονται τα γνώριμά τους αντικείμενα, αφ'ετέρου προσανατολίζονται καλύτερα χρονικά, γιατί τα παιδιά μέσα στο πλαίσιο που δημιουργούν οι γνωστές καθημερινές δραστηριότητες μπορεί πιο εύκολα να κατανοήσουν την έννοια του χρόνου²⁷.
- **Την ανάγκη δημιουργικότητας και ανάπτυξης της φαντασίας.** Με την απασχόλησή του στις γωνιές το παιδί νοιώθει την ικανοποίηση της δημιουργίας (π.χ. γωνιά εικαστικών) και ταυτόχρονα αναπτύσσει τη φαντασία του μέσω των δραστηριοτήτων προσποίησης, της αφήγησης ιστοριών και των καλλιτεχνικών δημιουργημάτων του.
- **Την ανάγκη ικανοποίησης της έμφυτης περιέργειας.** Με την απασχόλησή του στη γωνιά παρατήρησης και ανακαλύψεων ή στη φυσική γωνιά το παιδί γνωρίζει το περιβάλλον γύρω του και ικανοποιεί τις απορίες του για τα διάφορα υλικά, για τις ιδιότητές τους και για τις σχέσεις μεταξύ τους.

27 Άϊνον 2000, σ. 120.

Οι γωνιές λοιπόν πρέπει να εξυπηρετούν τις παραπάνω κύριες ανάγκες του παιδιού και να ανταποκρίνονται στους στόχους της διαπαιδαγώγησης.

Πίνακας 4.1.α

Βασικές ανάγκες του παιδιού που καλύπτονται με την οργάνωση γωνιών

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΩΝΙΩΝ

- Συναισθηματικές ανάγκες
- Ανάγκη για κίνηση
- Ανάγκη για παιχνίδι
- Ανάγκη για κοινωνικοποίηση
- Ανάγκη για ηρεμία
- Ανάγκη για αυτονομία
- Ανάγκη αυτοεπίγνωσης και τοποθέτησης του εαυτού στο χώρο και στο χρόνο
- Ανάγκη δημιουργικότητας και ανάπτυξης της φαντασίας
- Ανάγκη ικανοποίησης της έμφυτης περιέργειας

3.3. Οργάνωση και τοποθέτηση γωνιών μέσα στο χώρο

Οι γωνιές συνήθως τοποθετούνται στο δωμάτιο του παιχιδιού. Η καλή διαμόρφωσή τους μέσα στο χώρο περιορίζει το απέραντο και αχανές μέγεθος της αίθουσας, προσφέροντας στα παιδιά ατμόσφαιρα οικειότητας και ασφάλειας. Έτσι:

- Τα **έπιπλα** στις γωνιές πρέπει να είναι ανάλογα με το ύψος των παιδιών και η τοποθέτησή τους στο χώρο να είναι λειτουργική και να επιτρέπει την ελεύθερη μετακίνησή τους. Τα έπιπλα αποθήκευσης του υλικού μπορεί να τοποθετούνται κάτω από τα παράθυρα, για να εξοικονομείται χώρος, ενώ άλλα έπιπλα μπορούν να χρησιμοποιούνται σαν διαχωριστικά δυο γωνιών²⁸.

²⁸ Παπανικολάου 1993, σ. 81.

- Το **υλικό κάθε γωνιάς** θα πρέπει να βρίσκεται τακτοποιημένο σε ράφια και ντουλάπια προσαρμοσμένα έτσι, ώστε να τα φτάνει το παιδί και να τα χειρίζεται εύκολα και αυτόνομα, χωρίς να χρειάζεται τη βοήθεια κάποιου μεγαλύτερου. Επίσης, όταν το υλικό είναι όμορφα τακτοποιημένο, προκαλεί το παιδί να το χρησιμοποιεί ενώ παράλληλα ενισχύει τη διάθεση του να το τακτοποιεί μετά το τέλος της δραστηριότητας, μαθαίνοντας έτσι έμμεσα βασικές αρχές οργάνωσης και τάξης του χώρου. Εκτός από τα υλικά που θα είναι αποθηκευμένα σε ράφια και ντουλάπια, θα πρέπει να υπάρχουν και ορισμένα υλικά ευδιάκριτα, για να προσελκύουν τα παιδιά στις γωνιές. Κάθε γωνιά έχει το δικό της υλικό. Μερικές φορές χρειάζεται να μεταφερθεί υλικό από τη μια γωνιά στην άλλη, κυρίως όταν υπάρχει συνεργασία μεταξύ των γωνιών.

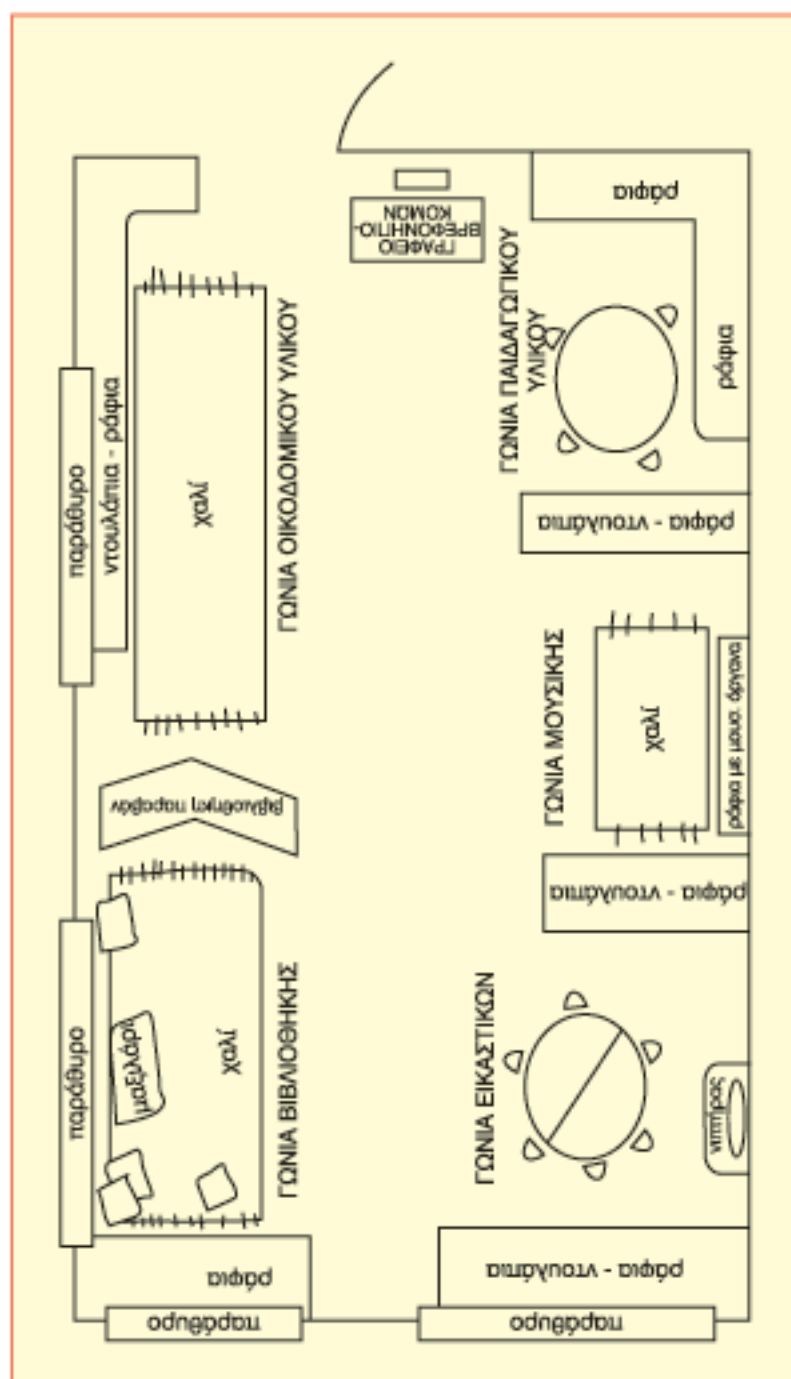
Όσον αφορά τον εξοπλισμό κάθε γωνιάς μπορεί να χρησιμοποιηθούν και **άχρηστα υλικά**. Μεγάλα χαρτόκουτα μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως αποθηκευτικοί χώροι ή να τα σκεπαστούν με ένα πανί και να χρησιμοποιηθούν ως τραπέζια, εφόσον δεν ακουμπούν πολύ βαριά πράγματα πάνω τους, για παράδειγμα στη γωνιά παρατήρησης και ανακαλύψεων. Επίσης τα χαρτόκουτα μπορεί να διαμορφωθούν με τη βοήθεια των παιδιών (να κοπούν και να ντυθούν με πλαστικό αυτοκόλλητο) και να χρησιμοποιηθούν ως ράφια για το μπακάλικο, **για τη βιβλιοθήκη ή όπου αλλού** χρειάζονται. Έτσι τα ίδια τα παιδιά και συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία οργάνωσης των γωνιών και αυξάνεται το ενδιαφέρον τους γι' αυτές. Άλλα άχρηστα υλικά που μπορεί να χρησιμοποιηθούν είναι: άδεια κουτιά, κονσέρβες, μπουκάλια κλπ, για τη γωνιά του μπακάλικου, κουκουνάρια, φύλλα κλπ για τη φυσική γωνιά, ρολά από χαρτί τουαλέτας ή κουζίνας, βότσαλα, πέτρες, κουκούτσια, κομματάκια από υφάσματα, καπάκια από αναψυκτικά κλπ για τη γωνιά των εικαστικών κ. ο. κ. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί πολύ εύκολα και ανέξοδα να οργανωθούν οι γωνιές που χρειάζονται και να εμπλακούν και τα παιδιά σε αυτή τη διαδικασία, τονώνοντας έτσι το ενδιαφέρον τους.

Ένα ακόμα σημαντικό στοιχείο που αφορά την οργάνωση και τον εξοπλισμό των γωνιών είναι η **συνεργασία που μπορεί και θα πρέπει να αναπτύσσεται με τους γονείς των παιδιών**. Στην αρχή κάθε χρονιάς ορίζεται μια συνάντηση μαζί τους, όπου αναφέρονται οι βασικοί παιδαγωγικοί στόχοι και αναλύονται αδρά οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στο Βρεφονηπιακό Σταθμό. Ζητούνται πληροφορίες για τα επαγγέλματά τους και τονίζεται πόσο ουσιαστική και πολύτιμη θα είναι η συνεργασία τους για τη σωστή και δημιουργική εκπαίδευση των παιδιών τους.

Για παράδειγμα, μπορεί να ζητηθεί από έναν γονέα που είναι ξυλουργός να φτιάξει ένα μικρό έπιπλο βιβλιοθήκης ή και να προμηθεύει το σταθμό με ροκανίδια, μικρά ξυλάκια κλπ. που θα χρησιμοποιούν τα παιδιά στη γωνιά εικαστικών. Έτσι οι γονείς εμπλέκονται και παρακολουθούν τη διαδικασία της ανάπτυξης και εξέλιξης των παιδιών τους και από την άλλη είναι ένας πολύ οικονομικός τρόπος οργάνωσης και εμπλουτισμού των γωνιών αλλά και του Βρεφονηπιακού Σταθμού γενικότερα. Επιπλέον, τα παιδιά ικανοποιούνται και χαίρονται με τη συμμετοχή των γονιών τους στις δραστηριότητες του Βρεφονηπιακού Σταθμού, γιατί νιώθουν ότι μοιράζονται μαζί τους κοινές εμπειρίες και βιώματα. Είναι ένας πολύ ωραίος τρόπος να έρθουν οι γονείς κοντά στα ενδιαφέροντα και στις ανάγκες των παιδιών τους.

Στα σχεδιαγράμματα 4.1.β και 4.1.γ προτείνεται ενδεικτικά μια διαρρύθμιση του δωματίου παιχνιδιού με γωνιές. Από εκεί κι ύστερα είναι στην κρίση και στη διάθεση κάθε βρεφονηπιοκόμου, αναλόγως του χώρου, των υλικών, του αριθμού και της ηλικίας των παιδιών που έχει, να διαμορφώσει κατάλληλα τις δικές της γωνιές.

Οι γωνιές διακρίνονται σε **μόνιμες** και **πρόσκαιρες/ ευκαιριακές**. **Μόνιμες** είναι αυτές που λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, έστω κι αν αλλάζει το περιεχόμενό τους και **πρόσκαιρες** αυτές που λειτουργούν για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα. Η διάρκεια λειτουργίας καθώς και η επιλογή τους εξαρτάται και πάλι από το χώρο, τα απαιτούμενα υλικά, τον αριθμό των παιδιών και την ηλικία τους, την εποχή του χρόνου, το θέμα που επεξεργάζεται η τάξη σε μια δεδομένη στιγμή και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Για παράδειγμα, μια μέρα που έχει αέρα μπορεί να οργανωθεί μια γωνιά καιρού. Μεταφέρονται ανεμοδείκτες από τη γωνιά παρατήρησης και ανακαλύψεων ή μπαλόνια που δένονται με σπάγκο σε ένα κομμάτι ξύλο και, αφού τα παιδιά βγουν έξω, να παρατηρούν την ένταση και την κατεύθυνση του ανέμου. Οι γωνίες οργανώνονται κυρίως για ελεύθερο παιχνίδι και αυθόρμητες δραστηριότητες, υπάρχει όμως η δυνατότητα ορισμένες φορές να προτείνει και ο/η βρεφονηπιοκόμος κάποιες δραστηριότητες που μπορούν να γίνουν στις γωνιές, όπως θα αναφερθεί αναλυτικότερα παρακάτω.

Σχήμα 4.1. β
 Διαμόρφωση γωνιών στο χώρο για παιδιά ηλικίας 1-2:6 ετών

Οι γωνιές θα πρέπει να προσαρμόζονται σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών. Τα βρέφη μέχρι 1 έτους είναι φυσικό ότι δεν θα μπορούν να παίξουν σε γωνιές γιατί το παιχνίδι προϋποθέτει αυτόνομη κίνηση και περπάτημα. Για τα βρέφη όμως άνω του 1 έτους μπορεί να διαμορφώνονται σταδιακά 1-2 γωνιές στο χώρο, με υλικό κατάλληλα διαμορφωμένο για την ηλικία τους. Θα μπορούσε να λειτουργήσει, για παράδειγμα, μια γωνιά βιβλιοθήκης όπου θα υπάρχουν βιβλία ανθεκτικά από χοντρό χαρτόνι ή πλαστικό ή ύφασμα, τα οποία θα απεικονίζουν οικεία αντικείμενα καθημερινής χρήσης, περιοδικά διάφορα για να τα διαβάζει αλλά και για να τα σκίζει το παιδί, μια δραστηριότητα ιδιαίτερα δημοφιλής στα παιδιά αυτής της ηλικίας.

Εικόνα 4.1.β
Δραστηριότητες των παιδιών στις γωνιές

Οι γωνιές που μπορούν να οργανωθούν για βρέφη ηλικίας 1-2:6 ετών είναι:

- 📖 η γωνιά της βιβλιοθήκης,
- 🏠 του οικοδομικού υλικού,
- 😊 του παιδαγωγικού υλικού,
- 🎵 της μουσικής και
- 🎨 των εικαστικών.

Για τα παιδιά ηλικίας 2:6 ετών και πάνω μπορούν να χρησιμοποιηθούν όλες οι γωνιές, γιατί το αναπτυξιακό επίπεδο αυτής της ηλικίας δε δημιουργεί περιορισμούς στη χρήση του παιδαγωγικού υλικού.

Σχετικά με το χρόνο απασχόλησης των παιδιών στις γωνιές, θεωρούμε πως τα μικρότερα παιδιά (1-2:6 ετών) θα πρέπει να περνούν το μεγαλύτερο μέρος του ημερήσιου προγράμματος σ' αυτά τα σημεία. Τα παι-

διά αυτής της ηλικίας έχουν μικρή διάρκεια προσοχής, μεγαλύτερη ανάγκη για κίνηση και είναι πιο περιορισμένα στις κοινωνικές τους επαφές. Γι' αυτό και το παιχνίδι τους θα πρέπει να είναι πιο ελεύθερο και αυθόρμητο, όπως ακριβώς συμβαίνει στις γωνιές. Τα μεγαλύτερα παιδιά καλό είναι να περνούν το μισό σχεδόν χρόνο του ημερήσιου προγράμματος στις γωνιές και να μη διακόπτονται για όσο χρόνο απασχολούνται εκεί, ώστε να καταφέρνουν να ολοκληρώνουν τις εργασίες που έχουν αναλάβει. Ο/η βρεφονηπιοκόμος θα πρέπει να ειδοποιεί τα παιδιά, όταν πλησιάζει ο χρόνος να τελειώσουν το παιχνίδι στις γωνιές (10-15 λεπτά νωρίτερα), για να μαζεύουν τα υλικά και να τακτοποιούν τη γωνιά²⁹.

Εικόνα 4.1.γ
Ζωγραφική στη γωνιά εικαστικών

Οι γωνιές θα πρέπει να λειτουργούν **χωριστά και ανεξάρτητα μεταξύ τους**, ώστε να μην ενοχλείται το ένα παιδί από το άλλο. Όπως προαναφέραμε, τα παιδιά συχνά θέλουν να μένουν μόνα τους και να ηρεμούν. Κάθε παιδί επίσης έχει το δικό του ρυθμό ανακάλυψης του υλικού της γωνιάς και δε θέλει να επηρεάζεται από το ρυθμό των υπολοίπων. Πολλές φορές όμως τα παιδιά παίζουν ομαδικά και κάποιες φορές **δύο ή και**

²⁹ Σίβροπούλου 1999, σ. 55.

περισσότερες γωνιές χρειάζεται να συνεργαστούν μεταξύ τους καθώς και με τα εργαστήρια.

Ένα γνωστό παράδειγμα τέτοιας συνεργασίας είναι η δουλειά που πρέπει να γίνεται για την οργάνωση μιας Χριστουγεννιάτικης γιορτής. Προηγείται μια συζήτηση του/της βρεφονηπιοκόμου με όλα τα παιδιά που θα συμμετέχουν στη διοργάνωση, όπου προτείνονται ιδέες, ακούγονται και συζητούνται οι προτάσεις των παιδιών και αποφασίζονται από κοινού πώς θα κατανεμηθούν οι εργασίες. Στη συνέχεια τα παιδιά χωρίζονται σε μικρές ομάδες, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά και τις δραστηριότητες που έχουν επιλέξει και ξεκινούν να εργάζονται στην αντίστοιχη γωνιά.

- ☐ Στη γωνιά της βιβλιοθήκης θα ξεφυλλίσουν περιοδικά και θα βρουν ιδέες για το στολισμό της τάξης ή κάποια χριστουγεννιάτικα σχέδια που θα τα δώσουν στο εργαστήριο εικαστικών, για να φτιάξουν χριστουγεννιάτικες κάρτες.
- ✎ Στο εργαστήριο εικαστικών μπορούν, όπως είπαμε, να φτιάξουν χριστουγεννιάτικες κάρτες, στολίδια για το στολισμό της τάξης, κάποια μικρά δωράκια για τους γονείς, ζωγραφιές με χριστουγεννιάτικο θέμα για να διακοσμήσουν την τάξη.
- ♫ Στη γωνιά της μουσικής θα προετοιμάσουν τη χριστουγεννιάτικη γιορτή επιλέγοντας κατάλληλα τραγούδια και μουσική υπόκρουση.
- 🍷 Στο εργαστήριο της κουζίνας θα ετοιμάσουν κάποια απλά γλυκά ή φαγητά για τους καλεσμένους της γιορτής. Τις συνταγές μπορούν να τις προμηθευτούν είτε από τα παιδιά που εργάζονται στη γωνιά της βιβλιοθήκης (που πιθανόν να βρουν κάποιες εύκολες συνταγές στα περιοδικά), είτε να προτείνουν τα ίδια κάποιες συνταγές που γνωρίζουν.
- 👗 Στη γωνιά μεταμφίεσης αυτοσχεδιάζουν και βρίσκουν τα ρούχα που θα φορέσουν, τα χτενίσματα και το μακιγιάζ για τη χριστουγεννιάτικη γιορτή.

Ένα άλλο παράδειγμα συνεργασίας μεταξύ των γωνιών και των εργαστηρίων είναι η επεξεργασία ενός συγκεκριμένου θέματος, όπως η παρατήρηση και η συζήτηση σχετικά με τις μεταβολές του καιρού. Αναλυτικότερα:

- ☐ Στη γωνιά της βιβλιοθήκης τα παιδιά ξεφυλλίζουν περιοδικά και βρίσκουν εικόνες από διάφορα καιρικά φαινόμενα (βροχή, χιόνι κλπ.) που τα δίνουν στο εργαστήριο εικαστικών.
- ✎ Στο εργαστήριο εικαστικών φτιάχνουν κολλάζ με τις εικόνες που παίρνουν από τη γωνιά βιβλιοθήκης.
- ✍ Στο εργαστήριο γραφισμού φτιάχνουν σύμβολα για την καταγραφή των καιρικών συνθηκών.

- Οργανώνουμε μια ευκαιριακή γωνιά καιρού και βγαίνουμε έξω στην αυλή να καταγράψουμε τις καιρικές συνθήκες με τα σύμβολα που έχουν σχεδιάσει τα παιδιά στο εργαστήριο γραφισμού.

Για κάθε γωνιά θα πρέπει να υπάρχουν **"κανόνες"** σχετικά με το πόσα παιδιά μπορούν να παίζουν κάθε φορά, για πόσο χρόνο, για τη σωστή χρήση και τακτοποίηση του υλικού, οι οποίοι καλό είναι να βγαίνουν από τα ίδια τα παιδιά μετά από συζήτηση με τον/την βρεφονηπιοκόμο³⁰. Ο αριθμός των παιδιών που μπορούν να παίξουν κάθε φορά στις γωνιές εξαρτάται από την ηλικία τους, τον αριθμό στο συγκεκριμένο τμήμα, το διαθέσιμο χώρο και τον αριθμό των γωνιών που έχουν διαμορφωθεί. Έτσι, δεν είναι σχεδόν ποτέ ο ίδιος. Στην αρχή της χρονιάς κι εφόσον έχει αποφασισθεί ο κατάλληλος αριθμός των παιδιών που μπορούν να παίξουν σε κάθε γωνιά, ετοιμάζονται καρτελάκια για κάθε γωνιά μαζί με τα παιδιά και ζωγραφίζονται σε κάθε καρτελάκι τόσα παιδιά όσα έχουν προ-αποφασιστεί. Κάθε ένα καρτελάκι κρεμιέται στην αντίστοιχη γωνιά σε σημείο που να το βλέπουν τα παιδιά.

Οι ιδέες και οι προτάσεις είναι πάρα πολλές και κάθε βρεφονηπιοκόμος μπορεί να διαμορφώσει τις δραστηριότητες αναλόγως των δυνατοτήτων και των αναγκών που υπάρχουν. Το σπουδαιότερο είναι πως δουλεύοντας με αυτόν τον τρόπο το παιδί μαθαίνει να εργάζεται και να συνεργάζεται με τους υπολοίπους για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού, στοιχείο βασικό για τη μετέπειτα ομαλή ένταξή του στην κοινωνία.

Οι κυριότερες γωνιές που μπορούν να οργανωθούν στα τμήματα των μεγαλύτερων παιδιών σε ένα Βρεφονηπιακό σταθμό είναι:

- η γωνιά της βιβλιοθήκης,
- η γωνιά της μουσικής,
- η γωνιά του κουκλόσπιτου - κουζίνας,
- η γωνιά του μαγαζιού (μανάβικου, μπακάλικου, κομμωτηρίου κλπ.),
- η γωνιά της μεταμφίεσης,
- η γωνιά του κουκλοθέατρου,
- η γωνιά του οικοδομικού υλικού,
- η γωνιά του παιδαγωγικού υλικού,
- η γωνιά των εικαστικών,
- η φυσική γωνιά,
- η γωνιά παρατήρησης και ανακαλύψεων,
- η γωνιά του νερού και
- η ευκαιριακή γωνιά.

30 Σίβροπούλου 1999, σ. 54.

Παρακάτω εξετάζονται αναλυτικότερα ο εξοπλισμός, ο απαιτούμενος χώρος και οι δραστηριότητες σε σχέση με την ηλικία, τον αριθμό των παιδιών και τους σκοπούς που εξυπηρετεί η λειτουργία κάθε γωνιάς.

4.2 Γωνιά βιβλιοθήκης - πληροφοριών

Στόχοι της Γωνιάς Βιβλιοθήκης

- Έγκαιρη εξοικείωση του παιδιού με το βιβλίο και δημιουργία θετικής στάσης απέναντί του
- Δημιουργία κινήτρων για ανάγνωση
- Καλλιέργεια σεβασμού προς το βιβλίο
- Διευκόλυνση γλωσσικής ανάπτυξης του παιδιού
- Αύξηση της παρατηρητικότητας και της οπτικής αντίληψης των αντικειμένων
- Εμπλουτισμός των γνώσεων και του λεξιλογίου
- Βελτίωση της κριτικής ικανότητας
- Συνδυασμός οπτικής αντίληψης - λόγου
- Ενίσχυση της κοινωνικοποίησης.

Κύριος στόχος της γωνιάς αυτής είναι να φέρει το παιδί σε μια πρώτη επαφή με το βιβλίο, να μάθει να το σέβεται και να το διατηρεί σε καλή κατάσταση και να του προκαλέσει την επιθυμία για ανάγνωση.

Το πρώτο βήμα για να μάθει ένα παιδί να διαβάζει είναι να καταλάβει ότι τα "σχεδιάκια" πάνω στη σελίδα αντιπροσωπεύουν λέξεις, το δεύτερο βήμα να καταλάβει ότι οι λέξεις αυτές είναι συγκεκριμένες και ίδιες κάθε φορά που διαβάζει το βιβλίο και το τρίτο βήμα είναι η κατανόηση της διάταξης των λέξεων πάνω στη σελίδα (ότι, δηλαδή, διαβάζουμε από τα δεξιά προς τα αριστερά και από πάνω προς τα κάτω).

Εικόνα 4.2.α

Απασχόληση των παιδιών στη γωνιά βιβλιοθήκης

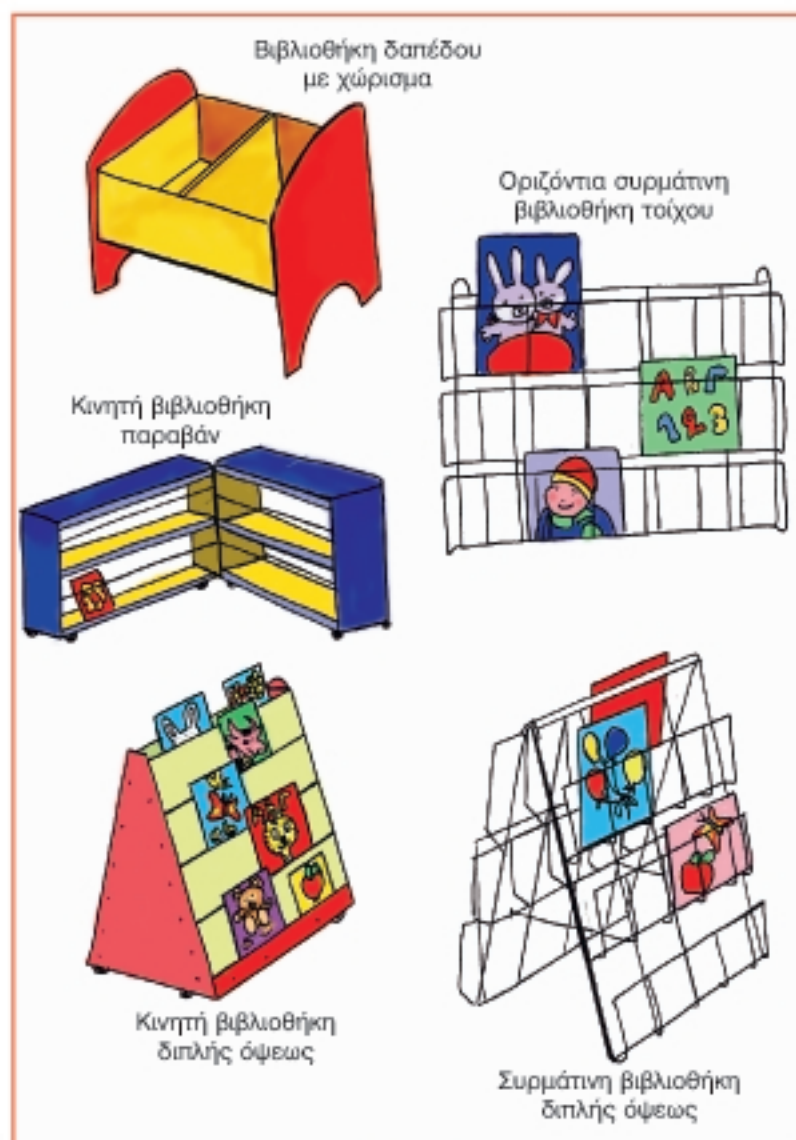
Επιπλέον, με τα βιβλία και τα περιοδικά διευκολύνεται η γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού, ασκείται η παρατηρητικότητα του και η οπτική αντίληψη των αντικειμένων, επιτυγχάνεται ο συνδυασμός της οπτικής αντίληψης με το λόγο, διευρύνεται το λεξιλόγιό του, του προσφέρονται πολλά και διάφορα ερεθίσματα για τον κόσμο γύρω του. Έτσι πλουτίζονται οι γνώσεις του και βελτιώνεται η κριτική του ικανότητα. Είναι επίσης σημαντικό ότι δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά των χαμηλών κοινωνικο-μορφωτικών στρωμάτων να έρθουν σε επαφή με το βιβλίο.

Οργάνωση της γωνιάς βιβλιοθήκης για παιδιά ηλικίας 2: 7 - 6 ετών

Η γωνιά βιβλιοθήκης θα πρέπει να είναι σε αρκετή απόσταση από θορυβώδεις δραστηριότητες και φωτεινή. Θα πρέπει να έχει:

- **Μία - δύο βιβλιοθήκες ή ράφια**, όπου τα βιβλία είναι τοποθετημένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να φαίνονται τα πολύχρωμα εξώφυλλά τους για να προσελκύουν το παιδί. Στις εικόνες που ακολουθούν προτείνουμε ενδεικτικά κάποια έπιπλα βιβλιοθήκης που κυκλοφορούν στο εμπόριο. Η βιβλιοθήκη μπορεί να πάρει και τη μορφή ενός μικρού διαχωριστικού (παραβάν), κι έτσι να βοηθάει καλύτερα στην ηρεμία και συγκέντρωση των παιδιών. Οι βιβλιοθήκες μπορεί να είναι κατασκευασμένες από ξύλο ή μέταλλο, να είναι σταθερές ή με ρόδες. Αυτό που θα πρέπει να προσεχθεί είναι να είναι ανάλογες με το ύψος των παιδιών, ώστε τα παιδιά να χειρίζονται μόνα τους το υλικό, χωρίς να χρειάζονται τον/την βρεφονηπιοκόμου κι έτσι να λειτουργούν αυτόνομα.
- Ένα τραπέζι με 2-3 καρέκλες ή μαξιλάρια ή ένα μικρό μαλακό κανapé.
- Στο πάτωμα της γωνιάς χρειάζεται να υπάρχει μια **μοκέτα** ή ένα **χαλί**, πάνω στο οποίο θα βρίσκονται διάσπαρτα τα **μαξιλάρια**, δημιουργώντας έτσι ατμόσφαιρα ζεστασιάς και γαλήνης.
- Τέλος χρειάζεται κι ένα **ραδιοκασετόφωνο**, για να ακούει το παιδί τα αγαπημένα του παραμύθια, ιστορίες και ποιήματα, και **2-3 ζεύγη ακουστικών**, για να μην ενοχλεί τα άλλα παιδιά.

Οι τοίχοι της γωνιάς θα πρέπει να είναι διακοσμημένοι με αφίσες, εικόνες, φωτογραφίες ή και με ζωγραφιές των παιδιών, με σκοπό να δημιουργούν περιβάλλον οικείο, ελκυστικό και πλούσιο σε πολιτιστικά ερεθίσματα.

Σχήμα 4.2.α
Έπιπλα για τη γωνιά βιβλιοθήκης

Εικόνα 4.2.β

Έπιπλα για την οργάνωση της γωνιάς βιβλιοθήκης

Οργάνωση της γωνιάς βιβλιοθήκης για τα παιδιά ηλικίας 1-2: 6 ετών
θα πρέπει να έχει:

- Ένα μικρό, χαμηλό έπιπλο βιβλιοθήκης με τις ίδια χαρακτηριστικά που αναφέραμε για τα έπιπλα του τμήματος των μεγαλύτερων παιδιών,
- Μία μοκέτα,
- 3-4 μαξιλάρια,
- 1 ραδιοκασετόφωνο, για να ακούει το παιδί σύντομα παραμύθια και τραγούδια.

Στο τμήμα των μικρότερων παιδιών δε χρειάζονται πολλά έπιπλα, γιατί τα βρέφη έχουν ανάγκη από αρκετό ελεύθερο χώρο για κίνηση και ο αριθμός τους στα τμήματα είναι μικρότερος.

Υλικό της γωνιάς βιβλιοθήκης για παιδιά ηλικίας 2:6 - 6 ετών:

- Βιβλία με εικόνες.
Τα βιβλία αυτά έχουν και κάποιο μικρό κείμενο-στοιχείο που οδηγεί τα παιδιά σε μια πρώτη επαφή με το γραπτό λόγο. Επίσης καλό είναι να έχουν ωραία εικονογράφηση και κατάλληλο περιεχόμενο, ώστε να προσελκύουν το ενδιαφέρον τους.

Εικόνα 4.2.γ

Διάφορα βιβλία για τη γωνιά βιβλιοθήκης

- Βιβλία με ιστορίες και παραμύθια.
- Κασέτες με παραμύθια, ιστορίες και ποιήματα.
- Διάφορα περιοδικά.
- Λευκώματα που κατασκευάζονται από τα ίδια τα παιδιά στο εργαστήριο εικαστικών. Από περιοδικά βρίσκουν και κόβουν εικόνες σχετικά με θέματα που τα ενδιαφέρουν, τα κολλάνε σε λευκές σελίδες και τα πιάνουν όλα μαζί σαν βιβλίο. Τέλος ζωγραφίζουν και προσθέτουν ένα εξώφυλλο.

λο. Έτσι μπορούν να φτιάξουν ένα λεύκωμα για τα μέσα μεταφοράς, ένα άλλο για τα ζώα της θάλασσας κλπ. που τοποθετούνται στη γωνιά της βιβλιοθήκης κι είναι στη διάθεση των παιδιών όποτε τα χρειαστούν.

- Κόμικς, τα οποία μπορούν να κατασκευαστούν και από τα ίδια τα παιδιά.

Σχ. 4.2.β

Κόμικς χρονικής ακολουθίας

- Διάφορες φωτογραφίες.
Οι φωτογραφίες μπορεί να είναι είτε από το προσωπικό αρχείο των παιδιών όπου μπορούμε να παρατηρήσουμε και να συζητήσουμε για τις διαφορές μεταξύ τους και την ανάπτυξή τους είτε να είναι φωτογραφίες με διάφορα άλλα θέματα (τοπία, ζώα, κ.λπ) που θα φέρνουν τα παιδιά και ο/η βρεφονηπιοκόμος και θα αποτελέσουν πηγή για συζητήσεις και προβληματισμούς.
- Βιβλία με ποιήματα και τραγούδια.
- Βιβλία γνώσεων με εικόνες. Αυτά τα βιβλία θα τα δίνονται στα μεγαλύτερα παιδιά (4:6 -6 ετών) του νηπιακού τμήματος.

Υλικό της γωνιάς βιβλιοθήκης για παιδιά ηλικίας 1- 2:6 ετών

- Βιβλία με εικόνες
Προτιμώνται βιβλία από χοντρό και ανθεκτικό χαρτόνι, ύφασμα ή πλαστικό, με εικόνες καθαρές και καλοτυπωμένες που απεικονίζουν γνωστά αντικείμενα καθημερινής χρήσης και γνωστές καταστάσεις. Επίσης καλό είναι να έχουν ωραία εικονογράφηση και κατάλληλο περιεχόμενο, ώστε να προσελκύουν το ενδιαφέρον των παιδιών. Τα παιδιά κάτω των 2:6 ετών προτιμούν ελάχιστες σειρές κειμένων για κάθε εικόνα και προτιμούν να ακούν ιστορίες που έχουν ως ήρωες παιδιά της ηλικίας τους με γνώριμες δραστηριότητες.
- Κασέτες με μικρά παραμύθια και ποιήματα.
- Διάφορα περιοδικά.
- Διάφορες φωτογραφίες.

Το υλικό της γωνιάς πρέπει να επιλέγεται βάσει των προτιμήσεων και των δυνατοτήτων των παιδιών και να υπάρχει φροντίδα ώστε να παραμένει σε καλή κατάσταση. Καλό θα ήταν να ανανεώνονται τα βιβλία εβδομαδιαίως, για να προσελκύουν περισσότερο τα παιδιά, τα οποία έχουν ανάγκη από ποικίλα και εναλλασσόμενα ερεθίσματα.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (2:6-6 χρόνων)

- ☆ Στα μεγαλύτερα παιδιά των 2:6 ετών μπορεί να ζητηθούν λέξεις που περιγράφουν ιδιότητες των αντικειμένων (χρώμα, μέγεθος, κτλ.), λέξεις που περιγράφουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται μια δραστηριότητα (γρήγορα-αργά) ή λέξεις που σχετίζονται με την έννοια του χώρου (μέσα-έξω, πάνω-κάτω κτλ.).

Εικόνα 4.2.δ

Διαβάζουμε βιβλία μαζί με τα παιδιά

- ☆ Στα παιδιά πάνω από 4 ετών μπορεί να ανατεθούν: διάφορες δραστηριότητες που μπορούν να κάνουν στη γωνιά της βιβλιοθήκης, να βρουν συνταγές για τη γωνιά μαγειρικής, ιδέες για το στολισμό της τάξης, φωτογραφίες και εικόνες για κατασκευές κτλ. Επίσης, μπορεί να γίνουν διάφορες συζητήσεις σχετικά με αυτά που διάβασαν τα παιδιά, βελτιώνοντας έτσι τον προφορικό τους λόγο και τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες.
- ☆ Τοποθετούνται στους τοίχους αφίσες από εκθέσεις βιβλίου, ζωγραφική, γλυπτική, κτλ., οι οποίες εναλλάσσουμε ανάλογα με τις εκδηλώσεις και δημιουργούνται συζητήσεις σχετικά με αυτά τα θέματα, φροντίζοντας για την πολιτιστική καλλιέργεια των παιδιών
- ☆ Η βιβλιοθήκη μπορεί να λειτουργήσει και ως **δανειστική**. Ο δανεισμός και η επιστροφή των βιβλίων θα καθοριστούν μετά από συζήτηση και συμφωνία των παιδιών με τον/τη βρεφονηπιοκόμο και θα παραμείνουν σταθερές για όλη τη χρονιά. Συνήθως ως μέρα δανεισμού επιλέγεται η Παρασκευή και επιστροφής η Δευτέρα. Ένα ή δύο παιδιά αναλαμβάνουν να γίνουν βιβλιοθηκάριοι και παρακολουθούν τη διαδικασία δανεισμού με το σύστημα των δύο καρτελών ως εξής:
 - α) η μία καρτέλα είναι μια μικρή, ορθογώνια καρτέλα που αποτελεί την προσωπική καρτέλα κάθε παιδιού. Πάνω της γράφουμε το όνομα κάθε παιδιού και τοποθετείται μία μικρή φωτογραφία του ή ένα σχέδιο ζωγραφισμένο από το ίδιο το παιδί, για να την ξεχωρί-

ζει. Κάθε παιδί που συμμετέχει στη δραστηριότητα του δανεισμού θα πρέπει να έχει μια τέτοια καρτέλα.

- β) η δεύτερη είναι η καρτέλα που έχει το κάθε βιβλίο. Αυτή θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη σε μέγεθος, επίσης ορθογώνια και στην κάτω πλευρά της να υπάρχει μια πλαστική θήκη, για να τοποθετείται η προσωπική καρτέλα του παιδιού που δανείζεται το βιβλίο. Στο πάνω μέρος της τοποθετείται μια φωτοτυπία του εξωφύλλου του βιβλίου, για να μπορεί ο βιβλιοθηκάριος να βρίσκει τη σωστή καρτέλα για κάθε βιβλίο.

Όταν ένα παιδί θέλει να δανειστεί ένα βιβλίο, παίρνει το βιβλίο από το ράφι, βρίσκει την προσωπική του καρτέλα από το κουτί φύλαξης των προσωπικών καρτελών και τη δίνει στο βιβλιοθηκάριο. Εκείνος βρίσκει την καρτέλα του συγκεκριμένου βιβλίου από το κουτί φύλαξης των καρτελών των βιβλίων και βάζει την ατομική καρτέλα του παιδιού στην αντίστοιχη πλαστική θήκη της καρτέλας του βιβλίου. Τέλος, όταν το παιδί επιστρέψει το βιβλίο, ο βιβλιοθηκάριος βγάζει την ατομική καρτέλα του παιδιού και τη βάζει πάλι πίσω στο κουτί με τις προσωπικές καρτέλες³¹.

- ☆ Στη γωνιά της βιβλιοθήκης, μπορεί να δημιουργηθεί κι **ένα τμήμα επιδιόρθωσης των βιβλίων** όπου θα υπάρχουν ψαλίδια, σελοτέπι, κόλλα, χαρτιά, διαφανές πλαστικό αυτοκόλλητο. Εκεί 1-2 παιδιά, τα οποία μπορεί και να εναλλάσσονται κατά τη σχολική χρονιά, θα διορθώνουν τα σχισμένα και φθαρμένα βιβλία³².

Εικόνα 4.2.ε
Επιδιόρθωση χαλασμένων βιβλίων

31 Σιβροπούλου 1999, σ.107.

32 Παπανικολάου 1999, σ. 101.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μικρότερα παιδιά (1-2ιό)

- ☆ Αρχικά καλό θα είναι **να διαβάζουμε τα βιβλία μαζί με το παιδί** και να το αφήνουμε να μας διακόπτει και να ρωτά σχετικά με τις απορίες που του δημιουργούνται. Στα μικρά παιδιά του 1 έτους δείχνουμε απλά εικόνες με οικεία αντικείμενα τα οποία αρχικά τα ονομάζουμε εμείς και μετά του ζητάμε να τα επαναλάβει. Λίγους μήνες αργότερα, σε παιδιά ηλικίας 18-24 μηνών δείχνουμε τις εικόνες με τα οικεία αντικείμενα και αναφέρουμε γνωστές σε αυτό δραστηριότητες που βλέπουμε μαζί στις εικόνες, όπως παιδί που τρέχει, που τρώει, που παίζει μπάλα κτλ. Σιγά σιγά θα αρχίσει να επαναλαμβάνει τις λέξεις που του λέμε και να αναγνωρίζει πολλές από τις εικόνες που του δείχνουμε. Επίσης από αυτήν την ηλικία, όταν δείχνουμε τις εικόνες του βιβλίου, μπορούμε και να τα ρωτάμε παράλληλα: "πού είναι ο σκύλος;" Ακόμα μπορούμε να τους ζητάμε να μας πουν πώς χρησιμοποιούνται ορισμένα αντικείμενα που βλέπει στις εικόνες. Για παράδειγμα, του δείχνουμε την εικόνα ενός ποτηριού και το ρωτάμε: "τι κάνουμε με αυτό;" Αν δεν πει πως πίνουμε νερό, του το λέμε εμείς και του ζητάμε να το επαναλάβει.
- ☆ Δείχνουμε στα βρέφη πώς κρατάμε και πώς ξεφυλλίζουμε τα βιβλία. Στην αρχή τα βοηθάμε κρατώντας και ξεφυλλίζοντας τα εμείς και τα αφήνουμε να το κάνουν σταδιακά μόνα τους.
- ☆ Αφήνουμε τα βρέφη να έρθουν μόνα τους σε επαφή και γνωριμία με το βιβλίο, όποτε τα ίδια νιώσουν την ανάγκη. Γι'αυτό φροντίζουμε να είναι το υλικό σε προσιτή και εμφανή θέση και τα βιβλία να έχουν χρωματιστά και ελκυστικά εξώφυλλα, ώστε να προσελκύουν τα βρέφη.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ:

- Ανάγνωση βιβλίων μαζί με τον/τη βρεφονηπιοκόμο
- Ανάγνωση βιβλίων από τα ίδια τα παιδιά
- Ομαδική συζήτηση σε σχέση με αυτά που διάβασαν
- Ανάθεση διάφορων εργασιών
- Δανειστική βιβλιοθήκη
- Τμήμα επιδιόρθωσης βιβλίων
- Πολιτιστικές δραστηριότητες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ:

- Ανάγνωση βιβλίων μαζί με τον/τη βρεφονηπιοκόμο,
- Ανάγνωση βιβλίων από τα ίδια τα παιδιά
- Σύντομες συζητήσεις σε σχέση με αυτά που διάβασαν

Η έγκαιρη γνωριμία του παιδιού με το βιβλίο στα πρώτα 6 χρόνια της ζωής του θα το βοηθήσει να αποκτήσει μελλοντικά θετική στάση απέναντι στο διάβασμα.

4.3 Γωνιά Μουσικής**Στόχοι της Μουσικής Γωνιάς**

- Δημιουργία κινήτρων για τραγούδι και κίνηση
- Ακουστική αντίληψη και μνήμη
- Εισαγωγή σε βασικές μουσικές έννοιες, όπως η ένταση, η διάρκεια, το ηχόχρωμα
- Έλεγχος της σχέσης κίνηση χεριού και παραγωγή ήχου
- Δημιουργική ελεύθερη έκφραση
- Ενίσχυση της κινητικής, γλωσσικής, νοητικής, κοινωνικο-συναισθηματικής και η αισθητικής ανάπτυξης του παιδιού.

Η μουσική αγωγή τόσο στο χώρο της προσχολικής ηλικίας όσο και γενικότερα στο χώρο της εκπαίδευσης αποτελεί σημαντικό κομμάτι της Αισθητικής Αγωγής και της καλλιέργειας της καλλιτεχνικής δραστηριότητας και δημιουργικότητας του παιδιού. Τα παιδιά έχουν φυσική σχέση με τη μουσική, για παράδειγμα, τα τρίχρονα σιγοτραγουδούν κάθε φορά που τους δίνεται η δυνατότητα. Μια από τις αγαπημένες τους δραστηριότητες είναι οι μουσικές ακροάσεις, που στη συνέχεια μετατρέπονται σε κίνηση και ήχο. Προτού καν προσεγγίσουν την έννοια του μουσικού ήχου, πρέπει τα παιδιά να εξασκηθούν στο να ακούν και να ξεχωρίζουν διάφορους ήχους αλλά και να διαφοροποιούν την έννοια του ήχου και του θορύβου. Η εξάσκηση στην ακουστική αντίληψη και μνήμη και η εισαγωγή σε βασικές έννοιες του μουσικού ήχου βοηθούν το παιδί να αποκτήσει βάση για την ανάπτυξη της μουσικής του αντίληψης, γεγονός που στη συνέχεια θα αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι της μουσικής του αγωγής.

Εικόνα 4.3.α
Παίζοντας μουσική

Βασικός στόχος εφαρμογής της βάσει του Αναλυτικού Προγράμματος της Προσχολικής Αγωγής είναι "η ανάπτυξη του μουσικού αισθητηρίου και της δημιουργικότητας των νηπίων στα πλαίσια της γενικότερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς, καθώς και η απόλαυση και η χαρά που προκύπτει από τη μουσική έκφραση". Η μουσική είναι κίνηση/ ρυθμός και ήχος και τα παιδιά έχοντας την τάση να μιμούνται τους ήχους και τις κινήσεις που παρατηρούν γύρω τους βρίσκουν μέσα στη μουσική, είτε αυτή έχει συνοδευτικό χαρακτήρα στις διάφορες δραστηριότητες είτε αποτελεί η ίδια το πλαίσιο μιας οργανωμένης δραστηριότητας, έναν αυθόρμητο και προσωπικό τρόπο έκφρασης.

Εικόνα 4.3.β

Μουσικά όργανα που χρησιμοποιούνται μόνο από τον/τη βρεφονηπιοκόμο

Η γωνιά αυτή θα πρέπει να βρίσκεται πιο κοντά στη γωνιά της συζήτησης και αρκετά μακριά από τις ήσυχες γωνιές (π.χ. τη γωνιά βιβλιοθήκης), για να έχει άμεση πρόσβαση ο/η βρεφονηπιοκόμος αλλά και το παιδί, προκειμένου να επιλέξουν κάποιο μουσικό όργανο κατά τη διάρκεια μιας οργανωμένης δραστηριότητας αλλά και για να το χρησιμοποιήσουν ως σύνθημα, για παράδειγμα, για να μαζέψουν τα παιδιά τα παιχνίδια τους και να μαζευτούν στη γωνιά της συζήτησης. Η χρήση από τον/τη βρεφονηπιοκόμο διάφορων ηχητικών ερεθισμάτων - μηνυμάτων ενισχύει την αντίληψη και μνήμη των παιδιών, στοιχεία που αποτελούν βασικά δεδομένα της γνωστικής ανάπτυξης. Στη γωνιά αυτή καλό είναι να μην υπάρχουν τραπεζάκια, αλλά να είναι ένας σχετικά άνετος χώρος για μια μικρή ομάδα μέχρι πέντε παιδιά, στρωμένος με μοκέτα/ χαλάκι και μαξιλαράκια.

Η γωνιά αυτή δε χρειάζεται να είναι ιδιαίτερα στολισμένη ή διακοσμημένη, καθώς τα μουσικά όργανα αποτελούν από μόνα τους ένα "στολίδι" και ένα ζωντανό αισθητικό ερέθισμα για τα παιδιά. Θα πρέπει επίσης βιβλία που αφορούν τη μουσική να βρίσκονται στη γωνιά της βιβλιοθήκης σε ξεχωριστή θέση, προκειμένου τα παιδιά να μπορούν να ασχοληθούν αλλά και να κάνουν συγκρίσεις με εικόνες διάφορων μουσικών οργάνων από διαφορετικές χώρες (ξεκινούν πρώτα από μουσικά όργανα διάφορων περιοχών του τόπου μας και στη συνέχεια παρατηρούν μουσικά όργανα άλλων χωρών).

Οργάνωση της γωνιάς μουσικής για παιδιά ηλικίας 2:7 - 6 ετών

- Το υλικό της γωνιάς αυτής ως επί το πλείστον είναι τα μουσικά - ρυθμικά όργανα, που ανήκουν στο σύστημα Orff και κάποιες κασέτες με αγαπημένα τραγούδια των παιδιών.
- Όσον αφορά την ταξινόμηση των μουσικών οργάνων, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η ηλικία των παιδιών. Φυσικά η ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση των μουσικών οργάνων εκφράζει το σχέδιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας που εφαρμόζει ο/η βρεφονηπιοκόμος, αλλά μπορεί να συνδεθεί και με διάφορες άλλες δραστηριότητες και να αλλάζει κατά καιρούς. Για παράδειγμα, κάνοντας λόγο για διάφορα υλικά σε κάποια οργανωμένη δραστηριότητα ο/η βρεφονηπιοκόμος μπορεί να ζητήσει από τα παιδιά να ταξινομήσουν τα μουσικά όργανα βάσει του υλικού τους σε ξύλινα, πλαστικά και μεταλλικά.
- Στο χώρο αυτό πρέπει να υπάρχει μια συρταροθήκη, κάθε συρτάρι της οποίας θα έχει απ' έξω το σημάδι για τα αντίστοιχα όργανα που έχει μέσα ανά κατηγορίες, ενώ σε ένα πίνακα είναι με γαντζάκια κρεμασμένο ενδεικτικά ένα όργανο από κάθε κατηγορία που έχει στη διάθεσή του ο Παιδικός Σταθμός.
- Επίσης πρέπει να υπάρχει ένα ραδιοκασετόφωνο με ενσωματωμένο μικρόφωνο για να μπορεί το παιδί να ακούει τα αγαπημένα τραγούδια του αλλά και να τα τραγουδάει με την βοήθεια του μικροφώνου αποκτώντας μια διαφορετική αίσθηση της φωνής του. Οι κασέτες είναι τοποθετημένες σε σημείο που να μπορούν να τις φτάνουν τα παιδιά. Ο/η βρεφονηπιοκόμος μπορεί να έχει δύο φορές γραμμένες τις κασέτες για να μην δημιουργείται "πανικός", όταν κάποια καταστραφεί.

Οργάνωση της γωνιάς μουσικής για τα παιδιά ηλικίας 1-2:6 ετών

Πρέπει να υπάρχουν:

- Διάφορα μουσικά όργανα τοποθετημένα σε κάποιο κουτί/ μπαουλάκι (μουσικό κουτί).
- Επίσης διάφορα αντικείμενα που παράγουν ήχο τοποθετημένα σε διαφορετικό μουσικό κουτί, που θα έχει και διαφορετικό χρώμα ή διαφορετικό σημάδι.
- Κασετόφωνο το οποίο χειρίζεται ο/η βρεφονηπιοκόμος καθώς και ένα παιδικό κασετόφωνο με μικροφωνάκι, για να πειραματίζεται το παιδί με τη φωνή του.
- Ένα μουσικό χαλί ή ένα χαλί που παράγει διάφορους ήχους.

Υλικό της γωνιάς μουσικής για παιδιά ηλικίας 2:6 - 6 ετών:

- Μουσικά - ρυθμικά όργανα του μουσικού συστήματος Orff
- Διάφορα αντικείμενα που παράγουν ήχο
- Ραδιοκασετόφωνο/ μαγνητόφωνο και κασέτες με τραγούδια
- Βιβλία με τραγούδια και μουσικά όργανα

Εικόνα 4.3.γ
Μουσικά όργανα για νήπια

Υλικό της γωνιάς μουσικής για παιδιά ηλικίας 1- 2:6 ετών

- Μουσικά όργανα πιο απλά και πιο εύχρηστα. Δεν είναι απαραίτητο να ανήκουν στην κατηγορία των πλέον γνωστών μουσικών οργάνων, αλλά να είναι γενικώς αντικείμενα που παράγουν ήχους, όπως κουδουνίστρες, κουδουνάκια, σείστρες, κτλ.)

Τα αντικείμενα - πλαστικά ή ξύλινα - που παράγουν ήχο θα πρέπει να είναι σχετικά μεγάλα και με έντονα χρώματα, προκειμένου να τραβούν την προσοχή τους. Επίσης θα πρέπει όλα να λειτουργούν με μπαταρίες και να είναι εύχρηστα και ακίνδυνα.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μικρότερα παιδιά (1-2,6)

- ☆ Όταν ο/η βρεφονηπιοκόμος τραγουδάει ένα τραγουδάκι κρατά το ρυθμό με ένα απλό όργανο π.χ. ταμπουρίνο, ντέφι.
- ☆ Το παιδί γνωρίζει ένα καινούργιο αντικείμενο που παράγει ήχο. Το παροτρύνουμε ή το αφήνουμε να το δοκιμάσει. Στη συνέχεια κρυβόμαστε σε διάφορα σημεία με το αντικείμενο αυτό και το παιδί προσπαθεί να ακολουθήσει τον ήχο για να μας βρει. Είναι μια δραστηριότητα σαν το παιχνίδι "κουκου τσα".
- ☆ Εκμάθηση απλών τραγουδοπαιχνιδιών

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

- Δραστηριότητες ακουστικής αντίληψης και μνήμης
- Γνωριμία με ηχητικά αντικείμενα και μουσικά-ρυθμικά όργανα
- Συνοδεία μιας μελωδίας με κάποιο όργανο
- Εκμάθηση απλών μελωδιών
- Απλές ρυθμικές ασκήσεις

Εικόνα 4.3.δ
Υλικό μουσικής γωνιάς για βρέφη

Προτεινόμενες δραστηριότητες για μεγαλύτερα παιδιά (2-6-6 χρόνων)

- ☆ Στην αρχή της χρονιάς ο/η βρεφονηπιοκόμος δείχνει στα παιδιά τη γωνιά της μουσικής, που φροντίζει να μην είναι παραφορτωμένη με πολλά σε ποσότητα και ποιότητα μουσικά όργανα. Η γνωριμία με τα μουσικά όργανα γίνεται μέσα από οργανωμένες δραστηριότητες.
- ☆ Η μουσική γωνιά εξυπηρετεί όλες τις δραστηριότητες που αναφέρονται στην κίνηση και στο τραγούδι.. Στα βρέφη απλά και μόνο η συνοδεία ενός τραγουδιού με ένα απλό ρυθμικό μοτίβο τα ενεργοποιεί να συμμετάσχουν είτε με παλαμάκια είτε με διάφορες "φωνούλες". Σε κάποια ελεύθερη δραστηριότητα που τα παιδιά βρίσκονται στο χώρο της μουσικής γωνιάς ο/η βρεφονηπιοκόμος τα ενισχύει να τραγουδήσουν και να συνοδέψουν το τραγούδι τους με κάποιο μουσικό - ρυθμικό όργανο.

- ☆ Στα μεγαλύτερα παιδιά κατά την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων που αναφέρονται στην ψυχοκινητική και φυσική αγωγή ο/η βρεφονηπιοκόμος χρησιμοποιεί κάποιο μουσικό όργανο, συνήθως ταμπούρινο, προκειμένου να εισάγει την έννοια του ρυθμού (αργά - γρήγορα, παύσεις, εναλλαγές) ή και να το χρησιμοποιήσει ως σύνθημα για την έναρξη ή το τέλος της δραστηριότητας. Μετά από κάποιο σημείο τα παιδιά θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συνοδεύουν το τραγούδι με κάποιο μουσικό όργανο της επιλογής τους.
- ☆ Συζητήσεις γύρω από τη μορφή, τον ήχο και το υλικό των μουσικών οργάνων βοηθούν το παιδί στη γνωστική του ανάπτυξη, ενώ και η κατασκευή απλών μουσικών οργάνων από τα ίδια με τη βοήθεια της βρεφονηπιοκόμου αποτελεί σημαντικό στοιχείο της μουσικής αγωγής. Έτσι, η μουσική γωνιά κατά περιόδους μπορεί να εμπλουτίζεται και από μικρές εφευρέσεις και κατασκευές των παιδιών.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

- Μουσικές ακροάσεις
- Συνοδεία τραγουδιού με μουσικά όργανα
- Μουσικοκινητικές δραστηριότητες
- Συζήτηση πάνω σε θέματα που αφορούν τη μουσική και τις εμπειρίες μας μέσα απ' αυτήν
- Μουσικές κατασκευές και δημιουργίες

Εικόνα 4.3.ε

Μουσικά όργανα κατασκευασμένα από άχρηστο υλικό

4.4 Γωνιά κουκλόσπιτου**Στόχοι της Γωνιάς του Κουκλόσπιτου**

- Διευκόλυνση της προσπάθειας για προσαρμογή του παιδιού στο χώρο του Βρεφονηπιακού Σταθμού
- Εξάσκηση στην ανάληψη ρόλων
- Διάπλαση της προσωπικότητας κάθε παιδιού
- Ενίσχυση της φαντασίας, της κατ' εξοχήν ανθρώπινης ιδιότητας
- Διευκόλυνση της γνωριμίας του παιδιού με τον εαυτό του - αυτογνωσία
- Εμπλουτισμός γνώσεων για την κοινωνική ζωή/ κοινωνικοποίηση
- Προαγωγή της σκέψης και των δεξιοτήτων του παιδιού
- Ενίσχυση αισθήματος ευθύνης, συνεργασίας και αυτοπειθαρχίας
- Αλληλοαποδοχή και αυτοεκτίμηση
- Εκμάθηση ορίων, χειρισμών και στοιχείων οργάνωσης και λειτουργίας των χώρων.

Εικόνα: 4.4.α*Πολυγωνιά/ Κουκλόσπιτο*

Μια από τις πιο ευχάριστες γωνιές της τάξης είναι η γωνιά του κουκλόσπιτου. Κύριος στόχος είναι η γεφύρωση του χάσματος που υπάρχει ανάμεσα στο σπίτι και το Βρεφονηπιακό Σταθμό μέσα από τη μίμηση ρόλων, προσώπων, σκηνών καθημερινής ζωής και η κοινωνικοποίηση του παιδιού. Η συγκεκριμένη γωνιά έλκει τα παιδιά από την πρώτη στιγμή, γιατί περιλαμβάνει αντικείμενα γνωστά και προσφιλή σ' αυτά και τους θυμίζει το οικογενειακό περιβάλλον. Εδώ μιμούνται σκηνές της καθημε-

ρινής ζωής, ταυτίζονται με διάφορα πρόσωπα, υποδύονται ρόλους, αναπαριστούν εργασίες των μεγάλων.

Στη γωνιά αυτή τα παιδιά εισάγονται μέσα από το ελεύθερο και συμβολικό παιχνίδι στα πρώτα στάδια της μαθηματικής σκέψης και εξασκούνται στον προφορικό λόγο ντύνοντας τις κούκλες με το μέγεθος των ρούχων που τους ταιριάζει και ταξινομώντας και τοποθετώντας στις θέσεις που πρέπει τα διάφορα αντικείμενα της γωνιάς. Το παιδί παίζοντας στο κουκλόσπιτο μετασχηματίζει την πραγματικότητα και τα δεδομένα και ερμηνεύει τις καταστάσεις με σύμμαχο τη φαντασία.

Εικόνα 4.4.β

Η ζωή του σπιτιού μεταφέρεται στο χώρο του κουκλόσπιτου

Οργάνωση της γωνιάς του κουκλόσπιτου

Πρέπει να υπάρχουν:

- Μικροέπιπλα, όπως εταζέρες, τραπεζάκι, καρεκλάκια κτλ.
- Αντικείμενα για συμβολικό παιχνίδι (καπέλα, παπούτσια, τσάντες, κτλ.)
- Μια κούκλα - μωρό που να πλένεται και να κινεί τα μέλη της, όπως και διάφορα άλλα κουκλάκια.
- Ρούχα για τις κούκλες, σεντονάκι, κουβερτούλα, εσώρουχα, ρούχα για το αλλαγμα του μωρού, μπιμπερό και κουδουνίστρα.

- Ένα καροτσάκι για τον ύπνο και τη βόλτα του "μωρού".
- Ένα καλό παιδικό σερβίτσιο. Αποφεύγονται πρόχειρα και φτηνά σερβίτσια, που είναι βέβαιο ότι πολύ σύντομα θα σπάσουν και θα χαλάσουν. Τα σπασμένα σερβίτσια απομακρύνονται αμέσως, γιατί είναι επικίνδυνα.
- Μια μικρή απλώστρα με μανταλάκια για το άπλωμα των ρούχων.
- Μικρή σιδερώστρα και σίδερο.
- Τσάντα για τα ψώνια και πορτοφόλι.
- Ποδιά, σκουπάκι και ξεσκονόπανο.
- Ένα τηλέφωνο (μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια παλιά αληθινή συσκευή).
- Μερικές εφημερίδες και περιοδικά.

Τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές ασφαλείας (να μην έχουν αιχμηρές άκρες, να μην είναι από τοξικά υλικά, να είναι άθραυστα, κτλ.) όπως απαιτείται και με όλα τα υλικά που δίνονται, για να παίζουν τα παιδιά με ασφάλεια και σιγουριά.

Όλα αυτά τα υλικά ταχτοποιούνται με προσοχή. Ένα καλά οργανωμένο σπιτάκι δίνει πολλές ευκαιρίες στα παιδιά να παίξουν ευχάριστα, χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους. Μαθαίνουν όμως μετά το τέλος του παιχνιδιού να βάζουν τα πάντα στη θέση τους. Για να γίνει αυτό στην πράξη, θα πρέπει ο/η βρεφονηπιοκόμος από την αρχή λειτουργίας της γωνιάς να εξηγήσει στα παιδιά ότι μπορούν να παίξουν με όλα τα πράγματα, δεν μπορούν όμως να τα χαλούν και να τα καταστρέφουν ή να τα μεταφέρουν σε άλλες γωνιές και να τα αφήνουν εκεί.

Το κουκλόσπιτο καλό είναι να βρίσκεται δίπλα ή απέναντι από τη γωνιά του οικοδομικού υλικού, ώστε η αλληλεπίδραση των παιδιών σε αυτές τις γωνιές να μην επηρεάζει τις υπόλοιπες, αλλά και κοντά στις γωνιές της κουζίνας, των επαγγελμάτων ή του μανάβικου, προκειμένου το παιχνίδι να μπορεί να συμβολίσει μια ολοκληρωμένη πράξη της καθημερινής ζωής. Επιβάλλεται να υπάρχει αρκετός χώρος, ώστε το ένα μέρος της γωνιάς να ορίζεται ως κουζίνα και το υπόλοιπο να παραμένει ανοιχτό, για να χρησιμοποιηθεί ως σαλόνι, κρεβατοκάμαρα.

Όπως και στις άλλες γωνιές της τάξης έτσι και εδώ η οργάνωση επηρεάζει την ποιότητα των παιχνιδιών. Διευκολύνει την οργάνωση της γωνιάς όταν το έπιπλο - σπιτάκι είναι με σκεπή, αλλά με μεγάλα ανοίγματα, ώστε ο/η βρεφονηπιοκόμος να παρακολουθεί τα παιδιά που παίζουν σ' αυτό. Η γωνιά μπορεί να οριοθετηθεί και με ξύλινα κάγκελα φτιαγμένα ειδικά γι' αυτό το σκοπό.

Εικόνα 4.4.γ

Διάφοροι τύποι ανοιχτών κουκλόσπιτων

Επειδή το παιχνίδι στο κουκλόσπιτο συνήθως προτρέπει τα νήπια σε πολλαπλές εμπειρίες συμβολικού παιχνιδιού, ο/η βρεφονηπιοκόμος μπορεί να έχει σ' αυτή τη γωνιά κουτιά που περιέχουν αντίστοιχα υλικά. Τα θέματα στα κουτιά αυτά μπορεί να αναφέρονται στο σούπερ-μάρκετ, στο κομμωτήριο, στο κατάστημα ρούχων ή παπουτσιών, στο γκαράζ ή το συνεργείο αυτοκινήτων, στο γραφείο κτλ..

Η γωνιά του κουκλόσπιτου είναι, όπως αναφέραμε πριν, **πηγή για συμβολικό ή μιμητικό παιχνίδι**. Το παιδί προσδίδει στα διάφορα αντικείμενα που βρίσκει στο κουκλόσπιτο την ιδιότητα που αυτό επιθυμεί, δίνει

ψυχή στα άψυχα, παίζει διάφορους ρόλους μιμούμενο πρόσωπα τόσο του οικογενειακού του περιβάλλοντος όσο και φανταστικά. Αλλοιώνοντας την πραγματικότητα, μεταβάλλει τα δεδομένα συνδυάζει, διαφορετικά τα αντικείμενα, ερμηνεύει την εμπειρία κατά τρόπο ελεύθερο και φανταστικό. Μιμείται για να παίξει, για παράδειγμα, κρατά ένα κομμάτι ύφασμα και κάνει τις κινήσεις του ραψίματος χωρίς βελόνα και κλωστή. Κάποτε μεταχειρίζεται και ομοιώματα, για παράδειγμα, μια οδοντογλυφίδα για βελόνα, έτσι ώστε το μιμητικό παιχνίδι να συνδυάζεται με το συμβολικό. Υπάρχει στενή σχέση μεταξύ μίμησης και νοητικής αναπαράστασης. Και οι δύο συνδέονται με τις εκδηλώσεις συμμετοχής του παιδιού στην κοινωνική ζωή. Τα συμβολικά παιχνίδια, επομένως, είναι βασικός παράγοντας κατάκτησης γνώσεων στον κοινωνικό τομέα.

Αν και το παιχνίδι των ρόλων είναι η κύρια δραστηριότητα στη γωνιά του κουκλόσπιτου, μερικά παιδιά χρησιμοποιούν το κουκλόσπιτο για να περιεργαστούν και να χρησιμοποιήσουν διάφορα σκεύη και εργαλεία της κουζίνας, άλλα πάλι ξεδεύουν το χρόνο τους γεμίζοντας κατσαρόλες, ανακατεύοντας, αναμειγνύοντας, και μοιράζοντας πράγματα μεταξύ τους, προσπαθώντας να τελειοποιήσουν τις ικανότητές τους. Η γωνιά προτείνεται και για τα μικρά και για τα μεγάλα παιδιά, ιδιαίτερα όμως είναι κατάλληλη, όταν τα παιδιά έχουν περάσει στο συμβολικό παιχνίδι. Το υλικό για τις μικρότερες ηλικίες δεν είναι τόσο πολύ και ποικίλο, καθώς οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα είναι πολύ απλές στην αρχή.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για μεγαλύτερα παιδιά (2:6-6 χρόνων)

- ☆ Το παιχνίδι στο κουκλόσπιτο είναι πολύπλοκο και πολύμορφο. Τα παιδιά έχουν τη δυνατότητα να κάνουν "εικαστικές παρεμβάσεις" και να διαμορφώσουν το χώρο όπως θέλουν.
- ☆ Αναπτύσσεται η ομαδική δραστηριότητα. Οι παρεμβάσεις του/της βρεφονηπιοκόμου είναι λίγες.
- ☆ Το παιδί μιμείται καταστάσεις που βιώνει σε καθημερινή βάση.
- ☆ Ο/η βρεφονηπιοκόμος κάθε φορά, που προτείνει καινούργιο υλικό, συζητά με τα παιδιά τη χρήση του και τα παροτρύνει να παίξουν.
- ☆ Σε συνεργασία με τους γονείς συγκεντρώνεται άχρηστο υλικό για το κουκλόσπιτο

Ο/η βρεφονηπιοκόμος στη συγκεκριμένη γωνιά παρατηρεί τα παιδιά, για να διαπιστώσει τι ρόλους αναλαμβάνουν, αν οι ρόλοι αυτοί επανα-

λαμβάνονται, τι υλικά χρησιμοποιούν και από που προέρχονται οι ιστορίες του συμβολικού παιχνιδιού τους (από ιστορίες, την τηλεόραση ή τη φαντασία τους), τι λένε τα νήπια κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού και πώς εξηγούν τα πράγματα που κάνουν, αν δίνουν οδηγίες, ζητούν πληροφορίες και εκφράζουν ιδέες.

Ο ρόλος του/της βρεφονηπιοκόμου σ' αυτή τη γωνιά, εκτός από την καλή οργάνωση, είναι να παρακολουθεί διακριτικά τα παιδιά και να επεμβαίνει όπου χρειάζεται. Κάποιες φορές επισκέπτεται το σπιτάκι και πίνει "καφέ ή πορτοκαλάδα" που τις προσφέρουν τα νήπια.

4.5 Γωνιά κουζίνας

Στόχοι της Γωνιάς της Κουζίνας

- Εκπαίδευση του παιδιού σε προμαθηματικές έννοιες - μια συνταγή αποτελεί έναν αλγόριθμο, δηλαδή μια βήμα προς βήμα εκτελέσιμη διαδικασία
- Ανάπτυξη της γεύσης και της όσφρησης
- Προσανατολισμός στην υγιεινή διατροφή
- Εξασφάλιση συνθηκών υγιεινής και καλού χειρισμού τροφίμων και σκευών
- Εκμάθηση επαγγελματιών που σχετίζονται με την κουζίνα (μάγειρας, ζαχαροπλάστης)
- Ανάπτυξη πειθαρχίας και τάξης
- Κοινωνικοποίηση
- Ενίσχυση αντίληψης χρονικών ορίων.

Είναι μια εύκολη γωνιά που μπορεί να οργανωθεί και με τη βοήθεια των παιδιών. Είναι πηγή μιμητικών παιχνιδιών και δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να μάθουν πολλά και ποικίλα πράγματα, όπως να φτιάχνουν ένα αληθινό φαγητό, να πλένουν τα πιάτα, να τα τακτοποιούν, να στρώνουν τραπέζι, να "σημειώνουν" συνταγές, που στην πορεία "διαβάζουν" για να τις ξαναφτιάξουν. Κύριος σκοπός της γωνιάς αυτής είναι να φέρει το παιδί σε μια πρώτη επαφή με την οργάνωση και τη διεκπεραίωση δραστηριοτήτων που σχετίζονται με τη λειτουργία και την οικονομία του νοικοκυριού.

Η γωνιά της κουζίνας είναι ένας χώρος όπου ο αριθμός των παιδιών που δουλεύουν σε ομάδες πρέπει να είναι περιορισμένος. Η μαγειρική και η τακτοποίηση της κουζίνας είναι μια ευχάριστη δραστηριότητα στην οποία πρέπει να συμμετέχουν αγόρια και κορίτσια με την προτροπή και ενθάρρυνση της βρεφονηπιοκόμου. Ο χώρος αυτός συχνά δίνει την ευκαιρία στα παιδιά για διαλόγους, συζητήσεις, ασκήσεις προγραφής και προανάγνωσης καθώς και για πλήθος μαθηματικών δραστηριοτήτων.

Οργάνωση της γωνιάς της κουζίνας

Πρέπει να έχει:

- Ένα τραπέζι ή πάγκο με δύο ή τρεις καρέκλες.
- Νεροχύτης, ηλεκτρική κουζίνα, ψυγείο, πλυντήριο πιάτων (η παρουσία τους δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία της συγκεκριμένης γωνιάς).
- Σκεύη κουζίνας άθραυστα, από μη τοξικό υλικό, εύχρηστα, προσαρμοσμένα στις δυνατότητες των παιδιών.
- Ποδιές και σκούφοι μαγειρικής.
- Βιβλία μαγειρικής, μολύβια και χαρτιά, για να φτιάξουν μια δική τους δελτιοθήκη με συνταγές.
- Αναλώσιμα υλικά - τρόφιμα, δίνοντας έμφαση σε τροφές και υλικά αγνά, χωρίς χημικά πρόσθετα επικίνδυνα για την ατομική ή δημόσια υγεία.

Εικόνα 4.5.α

Υλικό που ζωντανεύει την καθημερινή ενασχόληση των παιδιών στη γωνιά της κουζίνας

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Ανάγνωση βιβλίων μαγειρικής με τον/τη βρεφονηπιοκόμο
- ☆ Δημιουργία συνταγών από τα παιδιά
- ☆ Εκτέλεση συνταγής
- ☆ Ομαδική συζήτηση για τη σωστή διατροφή, ενημέρωση για τις ομάδες τροφίμων και τα θρεπτικά τους συστατικά.
- ☆ Χρήση του εξοπλισμού και των υλικών.
- ☆ Γνωριμία με τη ζυγαριά, τις μονάδες μέτρησης τις τιμές και το χρόνο.

4.6 Γωνιά μαράβικου

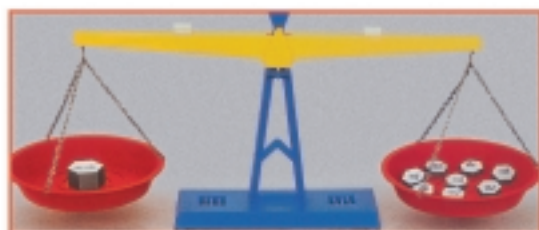
Στόχοι της Γωνιάς του μαράβικου

- Εκπαίδευση του παιδιού σε μαθηματικές έννοιες και σχέσεις
- Μύηση του παιδιού στις συναλλαγές και ενημέρωσή του για την ανταλλακτική αξία των νομισμάτων
- Κοινωνικοποίηση
- Γνωριμία με τα όργανα μέτρησης, τις μονάδες βάρους και τα νομίσματα
- Γνωριμία με τα φρούτα και τα λαχανικά
- Εκμάθηση κανόνων συμπεριφοράς
- Γνωριμία με τη δεοντολογία του επαγγέλματος
- Οργάνωση καταστήματος.

Η γωνιά του μαράβικου είναι πηγή διασκέδασης και μάθησης για τα παιδιά, αφού εξοικειώνονται με τη λειτουργία της αγοράς και της πώλησης. Τα παιδιά παίζοντας σ' αυτή τη γωνιά μαθαίνουν τη γλώσσα των εμπορικών συναλλαγών, μαθαίνουν να λογαριάζουν, να αυτοπειθαρχούν, να ρωτούν και να περιμένουν απάντηση. Αυτή η συνδιαλλαγή μετατρέπεται σ' ένα ευχάριστο μάθημα λογικομαθηματικών σχέσεων, ενώ συγχρόνως τακτοποιώντας τα φρούτα και τα λαχανικά συνηθίζουν στην τάξη και την καλαισθησία.

Εικόνα 4.6. α
Παίζοντας στη γωνιά του μανάβικου

Εικόνα 4.6.β
Ζυγαριά και ταμειακή μηχανή εξοπλίζουν τη γωνιά του μανάβικου

Οργάνωση της γωνιάς του μανάβικου:

- Μανάβικο κατασκευασμένο από τον/τη βρεφονηπιοκόμο ή έτοιμο από το εμπόριο
- Ταμειακή μηχανή
- Ζυγαριά
- Μπλοκ και νομίσματα
- Μέσα συσκευασίας (καφάσια, χαρτοσακούλες κτλ.)
- Πλαστικά ή αληθινά φρούτα και λαχανικά
- Διαφημιστικές πινακίδες
- Καρτελάκια και ετικέτες για να αναγράφονται οι τιμές και τα είδη

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Μαθηματικές έννοιες και σχέσεις: τα παιδιά μαθαίνουν να ζυγίζουν τα διάφορα φρούτα και λαχανικά
- ☆ Γραφισμοί: δημιουργία καρτελών με το κάθε είδος και την τιμή του
- ☆ Ασκήσεις λεπτής κινητικότητας: συσκευασία προϊόντων
- ☆ Παιχνίδια ρόλων που εντάσσονται στο χώρο αυτό
- ☆ Οργάνωση χώρου μανάβικου, ταξινόμηση και συσκευασία προϊόντων
- ☆ Χρηματικές συναλλαγές και κοπή αποδείξεων

Οι δραστηριότητες αυτές προσφέρουν στα παιδιά μια πληθώρα εμπειριών και συμβάλλουν στη νοητική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξή τους.

4.7. Γωνιά επαγγελμάτων

Στόχοι της Γωνιάς Επαγγελμάτων

- Ενίσχυση της δημιουργικότητας και της φαντασίας
- Εκμάθηση των κανόνων συμπεριφοράς σε κάθε επαγγελματικό χώρο
- Εμπλουτισμός λεξιλογίου και ανάπτυξη του προφορικού λόγου
- Γνωριμία του παιδιού με το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο
- Εκτίμηση της αξίας κάθε επαγγέλματος.

Θέματα πολύ αγαπητά στα παιδιά αποτελούν τα διάφορα επαγγέλματα. Ο/η βρεφονηπιοκόμος φροντίζει να δίνει όσο γίνεται ποικίλα σε ικα-

νότητες και ενδιαφέροντα επαγγέλματα. Αν δεν υπάρχει αρκετός χώρος, μεταμορφώνει τη γωνιά "μαγαζάκι" ανάλογα, έτσι ώστε να παρουσιάζεται διαφορετικό επάγγελμα κάθε φορά βάσει των αναγκών που προκύπτουν. Το "μαγαζάκι" ανάλογα με την εποχή μπορεί να μετατραπεί σε ανθοπωλείο, περίπτερο, ταχυδρομείο, σούπερ-μάρκετ, τελωνείο και όλα αυτά με απλή αλλαγή του σκηνικού του. Ο κύριος σκοπός αυτής της γωνιάς είναι να γνωρίσουν τα παιδιά τους διάφορους επαγγελματικούς χώρους των ενηλίκων.

Εικόνα 4.7.α

Πρώτη επαφή με τον κόσμο της αγοράς και της πώλησης

Οργάνωση της γωνιάς των επαγγελμάτων

Πρέπει να έχει:

- Ένα έπιπλο "μαγαζάκι" είτε δημιουργία του/της βρεφονηπιοκόμου είτε έτοιμο από το εμπόριο, το οποίο εξοπλίζεται ανάλογα με τις ανάγκες του επαγγέλματος που αναπαριστά
Για παράδειγμα μπορούν να παρουσιαστούν από τα ίδια τα παιδιά στο πλαίσιο του μιμητικού παιχνιδιού τα εξής επαγγέλματα:
 - Ο γιατρός, χρησιμοποιώντας γυαλιά, ακουστικά, μάσκα, θερμόμετρο, κουταλάκια για το λαιμό, μπλοκ για συνταγές κτλ.
 - Η δασκάλα, χρησιμοποιώντας γυαλιά, τσάντα, βιβλία, κατάλογο κτλ.
 - Ο καπετάνιος, χρησιμοποιώντας καπέλο, τοιμούκι, πυξίδα, χάρτες κτλ.

- Ο φούρναρης, χρησιμοποιώντας σκούφο, φαράσι, ταψί, ψωμάκια κτλ.
- Ο φαρμακοποιός, χρησιμοποιώντας διάφορα κουτιά, μπουκαλάκια, λευκή μπλούζα, ταμείο κτλ.

Εικόνα 4.7.β

Εναλλαγή επαγγελμάτων σε κάποια γωνιά

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Παρουσίαση επαγγελμάτων με επίσκεψη σε κάποιον αντίστοιχο επαγγελματικό χώρο ή σε μία σχετική δραστηριότητα στο χώρο του Βρεφονηπιακού Σταθμού (προβολή βίντεο ή slides).
- ☆ Συζήτηση για το συγκεκριμένο επάγγελμα και την κοινωνική του προσφορά.
- ☆ Συνδυασμός δραστηριοτήτων με τις άλλες γωνιές, για παράδειγμα, κουκλόσπιτου, μανάβικου κτλ.

Ξεκινώντας από τις ανάγκες και τις υποχρεώσεις των επαγγελματιών, συχνά δημιουργείται η ανάγκη να οργανώνονται γωνιές με θέματα ένα λιμάνι, ένα ταχυδρομείο, ένα σταθμό αυτοκινήτων, ένα ιατρείο κτλ., δίνοντας έτσι στα παιδιά την ευκαιρία να έρχονται σε επαφή και να γνωρίζουν τον κόσμο των ενηλίκων και να εξοικειώνονται με αυτόν. Οι δραστηριότητες αυτές προσφέρουν στα παιδιά μια πληθώρα εμπειριών και συμβάλουν στην ανάπτυξη του κοινωνικο-συναισθηματικού τομέα. Μέσα από αυτή τη γωνιά προσφέρονται επίσης στοιχειώδεις γνώσεις επαγγελματικού προσανατολισμού και τα παιδιά έρχονται σε επαφή με τον κοινωνικό ρόλο κάθε επαγγέλματος.

4.8 Γωνιά κομμωτηρίου

Στόχοι της Γωνιάς Κομμωτηρίου

- Οργάνωση επαγγελματικού χώρου
- Κοινωνικοποίηση
- Εξάσκηση της φαντασίας μέσα από την αισθητική παρέμβαση
- Ενίσχυση της αυτοπειθαρχίας και της συνεργασίας
- Γνωριμία και αντίληψη του σώματος
- Αισθητική ανάπτυξη
- Γνωριμία με την έννοια "προσφορά υπηρεσίας".

Η γωνιά του κομμωτηρίου αποτελεί πηγή του κατ' εξοχήν μιμητικού παιχνιδιού. Το παιδί σ' αυτό το χώρο μαθαίνει να περιποιείται τον εαυτό του, τις κούκλες και τους άλλους. Έννοιες, όπως η υγιεινή του εαυτού μας, η περιποίηση και η καλαισθησία δίνονται με έναν ιδιαίτερο τρόπο και αποτελούν τον κύριο σκοπό αυτής της γωνιάς.

Εικόνα 4.8.α

Μια γωνιά που αγαπούν ιδιαίτερα τα κορίτσια

Οργάνωση της γωνιάς κομμωτηρίου

Πρέπει να υπάρχουν:

- Έπιπλο κομμωτηρίου ή ένα ράφι με καθρέπτη, που αποτελεί τον κύριο άξονα έναρξης της δραστηριότητας
- Λεκάνη
- Βούρτσες, χτένες
- Πετσέτες
- Ρόλεϋ και τσιμπιδάκια ή διάφορα είδη από κοκαλάκια
- Στεγνωτήρας - παιχνίδι μαλλιών
- Ψαλίδι πλαστικό μη αιχμηρό με στρογγυλεμένες άκρες
- Καλλυντικά περιποίησης μαλλιών

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Συμβολικό παιχνίδι: Ό,τι έχει να κάνει με το κομμωτήριο (λούσιμο, χτένισμα μαλλιών)
- ☆ Τακτοποίηση και καθαρισμός χώρου
- ☆ Χρήση καλλυντικών

4.9 Γωνιά μεταμφίσεως και κουκλοθέατρον

Στόχοι Γωνιάς Μεταμφίσεως & Κουκλοθέατρον

- Αισθητική καλλιέργεια του νηπίου
- Εξοικείωση με τις εκφραστικές δυνατότητες του σώματος, του προσώπου και της φωνής
- Εξοικείωση με την τεχνική του κουκλοθέατρου
- Ψυχαγωγία
- Ενίσχυση της ομαδικής εργασίας, της δημιουργικότητας και της φαντασίας
- Γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη.

Η γωνιά αυτή, όπως και η γωνιά της μουσικής, αναφέρεται στην αισθητική καλλιέργεια του νηπίου και αποτελεί μια μορφή ψυχαγωγίας. Η ψυχαγωγία δεν αποτελεί ξέχωρο κομμάτι της παιδαγωγικής διαδικασίας, γιατί ιδιαίτερα σ' αυτή την ηλικία τα παιδιά θα πρέπει να έχουν αμέτρητες δυνατότητες ψυχαγωγίας, καθώς ανήκει στις πλέον γνωστές μεθόδους πρόληψης και ενίσχυσης της ψυχικής υγείας.

‘Σ’ όλο τον κόσμο οι παιδαγωγοί και ψυχολόγοι τονίζουν ότι είναι τεράστιος ο ρόλος της ψυχαγωγίας, με όλες τις μορφές της, θέαμα, χορός, τραγούδι, παιχνίδι για την ομαλή ψυχολογική και βιολογική ανάπτυξη του παιδιού³³.

Είναι πιο λειτουργικό να υπάρχουν δύο διαφορετικές γωνιές, δηλαδή μία γωνιά μεταμφίσεως και μία γωνιά κουκλοθέατρου, αφού εξυπηρετούν δύο διαφορετικές δραστηριότητες της Αισθητικής Αγωγής. Η πρώτη αποτελεί βασικό στοιχείο της δραματοποίησης και του συμβολικού παιχνιδιού (σε ελεύθερες αλλά και οργανωμένες δραστηριότητες), ενώ η δεύτερη εντάσσεται στο χώρο της παιδικής λογοτεχνίας και ενεργοποιεί τη φαντασία, την καλλιτεχνική συγκίνηση και εκφραστικότητα μέσα από τις κούκλες. Με λίγα λόγια, αντιπροσωπεύουν δύο διαφορετικές διαστάσεις της Αισθητικής Αγωγής. Όσον αφορά την ηλικία των παιδιών, η γωνιά μεταμφίσεως είναι πιο λειτουργική στη νηπιακή ηλικία παρά στη βρεφική, καθώς τα βρέφη δε βρίσκονται ακόμα στο στάδιο για το συμβολικό παιχνίδι. Αντιθέτως το κουκλοθέατρο αποτελεί βασικό δεδομένο για την ψυχαγωγία τους και την ενίσχυση της φαντασίας τους.

Για το νηπιακό τμήμα όμως εφόσον δεν το επιτρέπει ο χώρος, μπορούν να συνυπάρξουν σε μια γωνιά κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το κουκλο-

33 Δαράκη1978, 11.

θέατρο να χρησιμοποιείται ως διαχωριστικό (παραβάν). Παρακάτω γίνεται παρουσίαση των δυο αυτών γωνιών ξεχωριστά.

4.9.1. Γωνιά μεταμφίεσης

Η γωνιά μεταμφίεσης είναι καλό και πιο λειτουργικό να βρίσκεται κοντά στο κουκλόσπιτο. Μία άλλη επιλογή, για εξοικονόμηση χώρου, ως εναλλακτική στη συνύπαρξη του κουκλοθέατρου και της μεταμφίεσης, είναι να συνυπάρχει η γωνιά του κουκλόσπιτου με τη γωνιά της μεταμφίεσης. Αυτές τις αποφάσεις τις παίρνει ο/η βρεφονηπιοκόμος, καθώς αυτός/-ή είναι υπεύθυνος/-η για το σχεδιασμό της παιδαγωγικής διαδικασίας. Εδώ απλώς γίνονται προτάσεις που μπορούν να κατευθύνουν τον/την βρεφονηπιοκόμο και να του/της δώσουν ιδέες. Όπως ήδη είναι γνωστό και αναφέρθηκε στη νηπιακή ηλικία το παιδί περνάει στη διαδικασία του συμβολικού παιχνιδιού και έχει ανάγκη να υποδυθεί ρόλους από την καθημερινή του ζωή ή ακόμη και ρόλους τους οποίους φαντάζεται.

Υλικό για τη Γωνιά της Μεταμφίεσης

Πρέπει να υπάρχουν:

- Μεταχειρισμένα ρούχα
- Κρεμάστρες ή ράφια
- Διάφορα μπιζού
- Ομπρέλες, καπέλα, ζώνες, γραβάτες και άλλα εξαρτήματα αμφίεσης - αξεσουάρ (συνίσταται προσοχή κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού λόγω της επικινδυνότητας ορισμένων υλικών, όπως οι ζώνες και οι γραβάτες).
- Καθρέφτης στο ύψος και μέγεθος των παιδιών
- Εύχρηστο υλικό για να μακιγιάρουν τα παιδιά το πρόσωπό τους (π.χ. κλόουν). Τα βουρτσάκια, σφουγγαράκια, κτλ. που χρησιμοποιούνται για το μακιγιάρισμα θα πρέπει να είναι για λόγους υγιεινής ατομικά. Αν δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα, το μακιγιάρισμα μπορεί να γίνεται και με τα δάκτυλα των χεριών.

Το υλικό πρέπει να είναι σε καλή κατάσταση, δηλαδή τα ρούχα να είναι καθαρά και περιποιημένα. Οι κρεμάστρες και τα ράφια πρέπει να είναι στο ύψος των παιδιών και να αποφεύγονται βαθιά κουτιά. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη χρήση αντικειμένων, όπως στις ζώνες, που θα μπορούσαν να είναι επικίνδυνα. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν πρέπει να υπάρχουν στο χώρο της γωνιάς, απλώς θα πρέπει στην αρχή ο/η βρε-

φωνηπιοκόμος να βοηθά και να καθοδηγεί τα παιδιά στη χρήση των συγκεκριμένων αντικειμένων και να τους επιστήσει την προσοχή ως προς τους βασικούς κανόνες συμπεριφοράς που διέπουν το παιχνίδι σ' αυτή τη γωνιά. Το υλικό για το μακιγιάρισμα καλό είναι, όπως είπαμε, να είναι ατομικό ή ως δραστηριότητα να στηρίζεται από το/τη βρεφονηπιοκόμο. Στην περίπτωση που προτιμάται το ατομικό μακιγιάρισμα, σε συνεργασία με τους γονείς κάθε παιδί έχει το δικό του τσαντάκι με το υλικό. Φυσικά το υλικό θα πρέπει να είναι κατάλληλο για παιδιά, μη τοξικό και εύκολο στο ντεμακιγιάρισμα και πρέπει επίσης να έχει γίνει ο απαραίτητος έλεγχος στα παιδιά για τυχόν αλλεργίες σε συγκεκριμένες ουσίες.

Εικόνα 4.9.1.α

Υλικό μεταμφίεσης και μεταμφιέσεις

Η γωνιά αυτή θα μπορούσε να στολιστεί με φωτογραφίες απόμων με χαρακτηριστικές ενδυμασίες ή με φωτογραφίες από παλιότερες ενδεικτικές παραστάσεις των παιδιών.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Ο/η βρεφονηπιοκόμος τοποθετεί, πριν έρθουν, τα παιδιά στη γωνιά της συζήτησης διάφορα είδη ένδυσης και αξεσουάρ. Τα παιδιά με την προσέλευσή τους τα ανακαλύπτουν και έτσι δίνεται η δυνατότητα για συζήτηση και ελεύθερο παιχνίδι. Πώς μπορούμε να παίξουμε με αυτό το υλικό; Θα θέλαμε να το χρησιμοποιούμε όποτε θέλουμε;
- ☆ Πού θα μπορούσαμε να τοποθετήσουμε το υλικό αυτό και πώς θα οργανώσουμε τη γωνιά αυτή; Δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να εκφράσουν τις απόψεις τους για την οργάνωση και διαρρύθμιση της γωνιάς αυτής. Ταχτοποιούν το υλικό σε κρεμάστρες, ράφια ή συρτάκια.
- ☆ Ζητείται από τα παιδιά να φέρουν κάποιο παλιό ρούχο ή αξεσουάρ για να εμπλουτιστεί τη γωνιά. Αυτό φυσικά οργανώνεται και σε συνεργασία με τους γονείς, οι οποίοι κατ' αυτόν τον τρόπο καλούνται να πάρουν μέρος στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- ☆ Κάποια άλλη στιγμή ο/η βρεφονηπιοκόμος φέρνει το υλικό για το μακιγιάρισμα. Δείχνοντας διάφορες εικόνες από μακιγιαρισμένα πρόσωπα και τοποθετώντάς τα ως διακόσμηση στο χώρο της γωνιάς παροτρύνει τα παιδιά να μακιγιαριστούν μόνα τους ή με βοήθεια. Απαραίτητη είναι η τοποθέτηση ενός καθρέφτη.
- ☆ Ενθαρρύνεται ένα ελεύθερο παιχνίδι με πρόσωπα που έχουν αναπαραστήσει ή φανταστεί τα παιδιά στη γωνιά της μεταμφίεσης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΦΙΕΣΗΣ

- Συζήτηση πάνω στις ενδυμασίες των διάφορων ανθρώπων (μαμά, μπαμπάς κτλ.)
- Συζήτηση σχετικά με το υλικό της γωνιάς αυτής (τι είναι, ποιος το φοράει κτλ.)
- Ζητείται από τα παιδιά να φέρουν από το σπίτι τους κάποιο παλιό ρούχο ή αντικείμενο για τη γωνιά αυτή σε συνεργασία με τους γονείς
- Συζητούνται προτάσεις για μεταμφιέσεις και μακιγιάρισμα
- Δραματοποίηση κάποιου παραμυθιού ή μιας ιστορίας.

Εικόνα 4.9.1.β
Μεταμφιέσεις στη γωνιά μεταμφίεσης

4.9.2. Γωνιά κουκλοθέατρον

Εικόνα 4.9.2.α
Η γωνιά του κουκλοθέατρον

Προκειμένου αυτή η γωνιά να προσελκύει το παιδί κάθε ηλικίας, θα πρέπει το έπιπλο του κουκλοθέατρον να βρίσκεται σε καλή κατάσταση

ή, αν είναι αυτοσχέδιο, να μην είναι πρόχειρα και "αδιάφορα" φτιαγμένο. Η επιλογή του χώρου που θα τοποθετηθεί θα πρέπει να εξασφαλίζει και ένα μέρος για τους θεατές, που θα πρέπει να είναι στρωμένο με μοκέτα ή να έχει μαξιλαράκια. Πολλές φορές για την έναρξη κάποιας οργανωμένης δραστηριότητας, για παράδειγμα, αφήγηση μιας ιστορίας ο/η βρεφονηπιοκόμος διαλέγει μια κούκλα κουκλοθέατρου που είναι γνωστή με κάποιο συγκεκριμένο όνομα στα παιδιά και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ημερήσιου προγράμματος. Αν μάλιστα υπάρξει συμφωνία με όλα τα τμήματα του Βρεφονηπιακού Σταθμού, η κούκλα αυτή θα είναι γνωστή στα παιδιά από την αρχή της επίσκεψής τους στο Σταθμό, μέχρι και την μεταπήδησή τους στο Δημοτικό σχολείο. Έτσι, τα παιδιά σ' όλο το καθημερινό πρόγραμμα και για όλα τα χρόνια που βρίσκονται στο Βρεφονηπιακό Σταθμό έχουν πάντα ένα σημείο και ένα "φανταστικό" πρόσωπο αναφοράς.

Υλικό για τη γωνιά του Κουκλοθέατρου

Πρέπει να υπάρχει:

- Έπιπλο κουκλοθέατρου ή πρόχειρο παραβάν
- Κούκλες
- Σκηνικά
- Κασετόφωνο και κασέτες

Εικόνα 4.9.2.β

Το υλικό της γωνιάς κουκλοθέατρου

Ένα σωστά οργανωμένο κουκλοθέατρο προσελκύει το παιδί να ασκήσει τη φαντασία του. Γι' αυτό οι κούκλες και τα σκηνικά δε θα πρέπει να βρίσκονται απλά σε κάποια χαρτόνια, αλλά, αν το κουκλοθέατρο έχει μόνη θέση, θα πρέπει να υπάρχουν ραφάκια ή ντουλάπια όπου θα είναι τακτοποιημένα όλα τα υλικά/ σκηνικά που χρειάζονται για μια παράσταση. Το παράπηγμα του κουκλοθέατρου θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει μια θέση για την τακτοποίηση των 'ηρώων' κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην τσαλακώνονται, αλλά και των σκηνικών.

Κάποιες παραστάσεις μπορούν να συνοδεύονται και από μουσική υποκρουση, επομένως θα πρέπει πίσω από το κουκλοθέατρο να υπάρχει ένα τραπέζι για το κασετόφωνο και τις κασέτες.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για τα μεγαλύτερα παιδιά (216-6 χρόνων)

- ☆ Σε τακτά χρονικά διαστήματα ο/η βρεφονηπιοκόμος παρουσιάζει τις διάφορες κούκλες που χρησιμοποιούνται στο κουκλοθέατρο, (δακτυλόκουκλες, μαριονέτες, γαντόκουκλες κτλ.) με αυθόρμητο τρόπο. Τα παιδιά μαθαίνουν σταδιακά να τις χειρίζονται.
- ☆ Γνωρίζουν κάποιους βασικούς ήρωες και συζητούν για τα χαρακτηριστικά τους και τις αδυναμίες ή ικανότητές τους.
- ☆ Ο/η βρεφονηπιοκόμος οργανώνει μια μικρή παράσταση βάσει κάποιου θέματος που έχει προκύψει μέσα στην τάξη. Τα παιδιά στη συνέχεια συζητάνε σχετικά με τα δρώμενα της παράστασης καθώς και τους κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να διέπουν την πραγματοποίηση και την παρακολούθησή της.
- ☆ Ο/η βρεφονηπιοκόμος παροτρύνει το ελεύθερο παιχνίδι στη γωνιά κουκλοθέατρου παραμένοντας παρατηρητής/-τρια και επεμβαίνοντας μόνο, όταν προκύπτει κάποιο πρόβλημα ή όταν το ζητάνε τα παιδιά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟΥ

- Εκμάθηση χειρισμού της κούκλας του κουκλοθέατρου
- Γνωριμία με βασικούς ήρωες
- Παρακολούθηση μιας παράστασης που οργανώνει ο/η βρεφονηπιοκόμος και συζήτηση πάνω στα δρώμενα της παράστασης
- Βασικοί κανόνες που διέπουν την παρακολούθηση και πραγματοποίηση μιας παράστασης (κοινωνικοποίηση).

4.10 Γωνία εικαστικών

Στόχοι Γωνιάς Εικαστικών

- Ελεύθερη έκφραση και δημιουργικότητα
- Ανάπτυξη φαντασίας
- Ενίσχυση αυτοεκτίμησης και αυτοπεποίθησης
- Άσκηση οπτικοκινητικού συντονισμού και λεπτών κινήσεων
- Βελτίωση παρατηρητικότητας
- Καλλιέργεια αισθητικής αγωγής
- Ελεύθερη έκφραση συναισθημάτων
- Ανάδυση ιδιαίτερων κλίσεων και ικανοτήτων
- Ανάπτυξη κοινωνικότητας.

Κύριοι στόχοι της γωνιάς είναι η ελεύθερη έκφραση και δημιουργικότητα και η ανάπτυξη της φαντασίας του παιδιού μέσω της προσφοράς κατάλληλου υλικού και δραστηριοτήτων.

Η απασχόληση του παιδιού σ' αυτή τη γωνιά:

- Του προσφέρει τη θαυμάσια αίσθηση του επιτεύγματος, που γεμίζει το παιδί με χαρά και ικανοποίηση και τονώνει την αυτοπεποίθησή του.
- Αποτελεί μια πολύ καλή εξάσκηση οπτικοκινητικού συντονισμού και λεπτής κινητικότητας.
- Βελτιώνει την παρατήρηση και την αποτύπωση του κόσμου γύρω του.
- Καλλιεργεί την αισθητική αγωγή του.
- Ενισχύει την έκφραση των συναισθημάτων και των εμπειριών μετριάζοντας τις εσωτερικές συγκρούσεις.
- Δίνει την δυνατότητα στο παιδί να ανακαλύψει ιδιαίτερες κλίσεις και ικανότητές του.
- Αναπτύσσει την κοινωνικοποίησή του, καθώς δουλεύει για την ολοκλήρωση μιας ομαδικής εργασίας.

Η γωνιά περιλαμβάνει δραστηριότητες που έχουν σχέση με τη ζωγραφική, την πλαστική ή τις κατασκευές. Στη γωνιά αυτή τα παιδιά πλάθουν, ζυμώνουν, πιέζουν, κόβουν, σχίζουν, κολλάνε, διπλώνουν, χαράζουν, σπρώχνουν, τρυπούν, ταξινομούν το υλικό.

Η οργάνωση του χώρου και η επιλογή επίπλων και υλικού θα πρέπει να διευκολύνει την πρόσβαση, τον αυτόνομο χειρισμό καθώς και την τακτοποίηση και φύλαξη των παιχνιδιών από τα ίδια τα παιδιά.

Η γωνιά θα πρέπει να τοποθετείται σε χώρο με άφθονο και φυσικό φωτισμό.

Εικόνα 4.10.α*Μικροί καλλιτέχνες σε δράση***Οργάνωση της γωνιάς εικαστικών για παιδιά ηλικίας 2:6-6 ετών**Τα **έπιπλα** που θα χρειαστούν είναι τα εξής:

- 1 ή 2 στρογγυλά τραπέζια με καρέκλες
- 1 ή 2 έπιπλα φύλαξης υλικού με ράφια και συρτάρια
- 1 ειδικό έπιπλο με πολλά ράφια για στέγνωμα των έργων ζωγραφικής με νερομπογιές.
- 2 καβαλέτα κοντά στα παράθυρα
- Νιπτήρας με βρύση κοντά στα καβαλέτα
- Βεστιάριο για το κρέμασμα των ποδιών ζωγραφικής
- Πίνακας για την ανάρτηση των παιδικών έργων
- Καλάθια σκουπιδιών

Τα **εργαλεία** που πρέπει να περιλαμβάνει η γωνιά είναι:

- Πλαστικές ποδιές
- Δοχεία πλαστικά για την φύλαξη ή την ανάμιξη ρευστών χρωμάτων (νερομπογιές, δακτυλομπογιές κτλ.)
- Ψαλίδια
- Χοντρά και λεπτά πινέλα
- Βούρτσες και κύλινδροι βαψίματος
- Σφουγγάρια
- Καλαμάκια
- Καρέλια υφάσματος
- Πλάστες και φορμάκια κοπής (κουπ-πατ)

- Κόλλα για σύνδεση υλικών
- Μικρές σπάτουλες

Εικόνα 4.10.β
Ζωγραφική σε καβαλέτο

Εικόνα 4.10.γ
Εργαλεία και υλικά για τη γωνιά

Το **υλικό** που θα χρησιμοποιηθεί διαφέρει ανάλογα με τη δραστηριότητα (ζωγραφική, κοπτική, κολλητική, πλάσιμο) και μπορεί να είναι:

- **Μπογιές-Χρώματα:** Δακτυλομπογιές, μπογιές σε σκόνη υδατοδιαλυτές, τέμπερες, νερομπογιές, πλαστική μπογιά τοίχου οικολογική μη τοξική, κιμωλίες, μαρκαδόρος, ξυλομπογιές, κηρομπογιές.
- **Χαρτιά:** Απλό χαρτί λευκό Α4, χασαπόχαρτο, χαρτί χρωματιστό Canson, βελουτέ, γλασσε, γκοφρέ και οντουλέ, χαρτιά από εφημερίδες και περιοδικά, κόλλες μεταλλιζέ σε διάφορα χρώματα, χαρτόνι, ζελατίνες σε διάφορα χρώματα, ριζόχαρτο και αλουμινόχαρτο.
- **Πλάσιμο:** Άμμος, πλαστελίνη, πηλός, ζυμάρι, πεπιεσμένο χαρτί και χαρτοπολτός.
- **Άχρηστο υλικό:** Υφάσματα σε διάφορα μεγέθη, διαστάσεις και υφή, κομμάτια ξύλου, σπέρτα, ξυλάκια από παγωτό, οδοντογλυφίδες, φελιζόλ, σύρμα, συνδετήρες, κουμπιά, κουτιά, βότσαλα, σπάγκος, κλωστές, άδειες κουβαρίστρες, καλαμάκια, ροκανίδι, αυγοθήκες, όσπρια, ξερά φύλλα, ζυμαρικά σε διάφορα σχήματα, κοχύλια, τσόφλια αυγών, βαμβάκι, μαλλί, καπάκια μπουκαλιών.

Εικόνα 4.10.8

Εργαλεία και υλικά για τη γωνιά

Η οργάνωση αυτής της γωνιάς ενδείκνυται για παιδιά ηλικίας 2:6-6 ετών. Για τα παιδιά μικρότερης ηλικίας χρειάζονται πιο απλές δραστηριότητες και λιγότερα έπιπλα-εργαλεία και υλικά, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες των παιδιών. Έτσι, για παράδειγμα, για τα παιδιά μικρότερης ηλικίας δε θα χρειαστούμε καβαλέτα, πινέλα, ψαλίδια, βούρτσες, κόλλα, νερομπογιές, τέμπερες, άχρηστο υλικό κτλ.

Οργάνωση της γωνιάς εικαστικών για τα μικρότερα παιδιά ηλικίας 1-2:6 ετών

Τα **έπιπλα** που θα χρειαστούν είναι τα εξής:

- 1 στρογγυλό τραπέζι με καρέκλες
- 1 έπιπλο φύλαξης υλικού με ράφια και συρτάρια
- Πίνακας για την ανάρτηση των παιδικών έργων
- Καλάθια σκουπιδιών

Τα **εργαλεία** που πρέπει να περιλαμβάνει η γωνιά είναι:

- Δοχεία πλαστικά για τη φύλαξη ή την ανάμιξη ρευστών χρωμάτων (δακτυλομπογιές)
- Σφουγγάρια
- Πλάστες και φορμάκια κοπής
- Κύλινδροι βαψίματος
- Καλαμάκια

Το **υλικό** που θα χρησιμοποιηθεί διαφέρει ανάλογα με τη δραστηριότητα (ζωγραφική, κοπτική, κολλητική, πλάσιμο) και μπορεί να είναι:

- **Μπογιές-Χρώματα:** Δακτυλομπογιές, μπογιές σε σκόνη υδατοδιαλυτές, κιμωλίες, χοντροί μαρκαδόροι, κηρομπογιές.
- **Χαρτιά:** Απλό χαρτί λευκό Α4, χασαπόχαρτο, χαρτί χρωματιστό Canson, χαρτιά από εφημερίδες και περιοδικά, κόλλες μεταλλιζέ σε διάφορα χρώματα, χαρτόνι, ζελατίνες σε διάφορα χρώματα.
- **Πλάσιμο:** Άμμος, πλαστελίνη, πηλός, ζυμάρι.
- **Άχρηστο υλικό:** Υφάσματα σε διάφορα μεγέθη, διαστάσεις και υφή, ξυλάκια από παγωτό, κουτιά, σπάγκος, άδειες κουβαρίστρες, καλαμάκια, χάρτινες αυγοθήκες, βαμβάκι, μαλλί, καπάκια μπουκαλιών.

Η **καλλιτεχνική έκφραση των παιδιών θα πρέπει να είναι ελεύθερη** και η παρέμβαση του/της βρεφονηπιοκόμου όσο το δυνατό μικρότερη. Όταν όμως το παιδί έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή με ορισμένα εργαλεία-υλικά ο/η βρεφονηπιοκόμος πρέπει να εξοικειώσει το παιδί με τη χρήση τους και να του δείξει κάποιες τεχνικές για την διευκόλυνση της εργασίας. Για παράδειγμα όταν το παιδί αρχίζει να ζωγραφίζει με το πινέλο, θα πρέπει να μάθει πώς να το κρατάει, πώς να το βουτάει στη μπο-

γιά και να το στραγγίζει, πώς να κάνει λεπτές και χοντρές γραμμές στο χαρτί ανάλογα με την κλίση του πινέλου, πώς να το καθαρίζει και να το φυλάει μετά το τέλος της εργασίας.

Επίσης θα πρέπει να μην δίνονται στα παιδιά έτοιμες προσχεδιασμένες εικόνες για χρωμάτισμα ή αντιγραφή. Αυτή η δραστηριότητα δεν προσφέρει καμιά δυνατότητα για ελεύθερη έκφραση και δημιουργικότητα.

Τα παιδιά θα πρέπει να μάθουν να προετοιμάζουν μόνα τους το χώρο, πριν από κάθε δραστηριότητα (να στρώνουν χασαπόχαρτα πάνω στα τραπέζια, να φοράνε ποδιές, να διαλέγουν τα εργαλεία και τα υλικά που θα χρειαστούν), αλλά και να μαζεύουν και να τακτοποιούν το χώρο και τα υλικά, όταν τελειώνουν.

Εικόνα 4.10.ε

Τα παιδιά ζωγραφίζουν και δημιουργούν

Ο/η βρεφονηπιοκόμος δεν θα πρέπει να επεμβαίνει και να διορθώνει τα έργα των παιδιών. Τα παιδιά στηρίζονται πολύ στους ενήλικες και χάνουν εύκολα τον ενθουσιασμό και την αυτοπεποίθησή τους. Τα έργα τους μπορεί, να επιδεικνύονται στον πίνακα ανάρτησης, όταν πρόκειται για ζωγραφιές και σχέδια, ή σε ένα έπιπλο με ράφια, όταν είναι κατασκευές. Κάθε παιδί έχει τον ατομικό του φάκελο όπου φυλάει τα έργα

του και τα παίρνει όλα μαζί στο τέλος της χρονιάς. Οι κατασκευές δίνονται στα παιδιά μόλις ολοκληρωθούν και στεγνώσουν, ενώ, όταν πραγματοποιούνται ομαδικές εργασίες, αποφασίζεται από πριν από την ίδια την ομάδα ποιος θα πάρει το έργο.

Δεν πετάμε ποτέ τα δημιουργήματα των παιδιών. Είναι κάτι που τα στενοχωρεί πολύ και μειώνει την αυτοεκτίμηση τους. Μέσα από τα έργα τους φαίνονται οι δυνατότητες και η εξέλιξη τους σε ατομικό επίπεδο (τι έκανε στην αρχή της χρονιάς και τι μπορεί να κάνει το ίδιο παιδί στο τέλος της χρονιάς), σημειώνοντας την πρόοδο, αλλά και σε σχέση με τα υπόλοιπα παιδιά (οι δυνατότητες και οι κλίσεις κάθε παιδιού διαφέρουν)³⁴.

Προτεινόμενες δραστηριότητες

Αναφέρονται ενδεικτικά κάποιες δραστηριότητες ανά ηλικία, αφού είναι αδύνατο να συμπεριληφθεί το πλήθος των δραστηριοτήτων που μπορεί να πραγματοποιηθούν από τα παιδιά. Τα παιδιά καλό είναι να αφήνονται ελεύθερα να επιλέγουν τις δραστηριότητες, ωστόσο δεν είναι λάθος ορισμένες φορές να προτείνει ο/η βρεφονηπιοκόμος κάποιες ιδέες για εργασίες ή τεχνικές για τη χρήση των εργαλείων.

Για μικρότερες ηλικίες (1-2:6 ετών):

- ☆ **Ζωγραφική με τα χέρια:** Αφήνουμε τα παιδιά να ζωγραφίσουν με τα χέρια τους βουτώντας τα δάκτυλα τους σε δακτυλομπογιές, να αναμιγνύουν τα χρώματα και να γνωρίζουν τις διάφορες αποχρώσεις που δημιουργούνται. Χρησιμοποιούμε μεγάλα χασαπόχαρτα, γιατί αυτού του είδους η ζωγραφική απαιτεί μεγάλες κινήσεις και χρειάζεται εκτεταμένος χώρος. Μπορούμε να φτιάξουμε αποτυπώματα με τις παλάμες και τα δάκτυλα των χεριών.
- ☆ **Ζωγραφική με διπλωμένο χαρτί:** Διπλώνουμε στη μέση ένα κομμάτι χαρτί και το ανοίγουμε. Ζητάμε από τα παιδιά να ζωγραφίσουν με δακτυλομπογιές ένα σχέδιο από τη μια μεριά και το διπλώνουμε ξανά πιέζοντάς το δυνατά. Όταν το ανοίξουμε, θα έχουμε ένα συμμετρικό σχέδιο. Μπορούμε επίσης να βάλουμε δακτυλομπογιά ή νερομπογιά (με τα μεγαλύτερα παιδιά) διαφορετικού χρώματος στην κάθε πλευρά, να το διπλώσουμε και έτσι να ανακατέψουμε τα χρώματα δημιουργώντας καινούργιους συνδυασμούς και περίεργα σχήματα.

34 Παπανικολάου 1999, σ. 120.

- ☆ **Ζωγραφική με σφουγγάρι:** Βουτάμε το σφουγγάρι στη μπογιά, το στραγγίζουμε και μετά φτιάχνουμε αποτυπώματα πάνω στο χαρτί αποκουμπώντας το ελαφρά πάνω σε χασαπόχαρτο.
- ☆ **Ζωγραφική με φύσημα:** Ρίχνουμε σταγόνες μπογιάς σε ένα χασαπόχαρτο και με ένα καλαμάκι φυσάμε τις σταγόνες να απλωθούν σε διαφορετικές κατευθύνσεις στο χαρτί και να αναμειχθούν τα χρώματα.
- ☆ **Πλάσιμο και κόψιμο ζύμης:** Στα παιδιά δίνουμε ζύμη απλώς να την πλάσουν και φορμάκια κοπής με τα οποία δημιουργούν διάφορα σχήματα.
- ☆ **Αποτύπωση με ζύμη ή πηλό:** Πλάθουμε τη ζύμη ή τον πηλό σε μαλακό στρογγυλό μπαλάκι, το πιέζουμε πάνω σε διάφορες σκληρές επιφάνειες που μπορούν να αφήσουν το αποτύπωμά τους (κέρματα, κορμοί δέντρων, διακοσμητικά κτλ.) και τα αφήνουμε να στεγνώσουν.
- ☆ **Πασπάλισμα πάνω σε κόλλα:** Απλώνουμε κόλλα πάνω σ' ένα φύλλο χαρτί και μετά πασπαλίζουμε διάφορα υλικά πάνω του: άμμο, ζάχαρη, χρυσόσκονη, αλεύρι, κακάο, καφέ κτλ.. Επίσης μπορούμε να τοποθετήσουμε στο κέντρο του χαρτιού ένα αναποδογυρισμένο ποτήρι ή ένα μικρό πιατάκι βάζοντας κόλλα και πασπαλίζοντας γύρω-γύρω, ώστε να μη μείνει κενός κύκλος στη μέση.
- ☆ **Κολλητική κομματιών από χρωματιστό χαρτί ή περιοδικά:** Δίνουμε στα παιδιά μικρά κομμάτια χαρτιού διάφορων σχημάτων, χρωμάτων και υφής και κόλλα και τα αφήνουμε να τα κολλήσουν όπως θέλουν πάνω στο χαρτί.

Για μεγαλύτερες ηλικίες (2:6-6 ετών)

- ☆ **Ζωγραφική με οδοντόβουρτσα ή πινέλο:** Σχεδιάζουμε και κόβουμε διάφορα σχήματα από χαρτόνι (λουλούδια, κύκλους, τετράγωνα, σπίτια κτλ.). Αφήνουμε τα παιδιά να τοποθετήσουν όποια σχήματα θέλουν στο χαρτί. Παίρνουμε μια οδοντόβουρτσα ή ένα πινέλο, το βουτάμε στη μπογιά και πιτσιλάμε πάνω στο χαρτί με τα σχήματα. Αφού καλύψουμε όλη την επιφάνεια, αφαιρούμε τα σχέδια. Έτσι, τα σχήματά μας που έχουν παραμείνει λευκά ξεχωρίζουν πάνω στο χρωματιστό χαρτί.
- ☆ **Αποτυπώματα πατάτας:** Κόβουμε μια πατάτα στη μέση και χαράζουμε ένα σχήμα στο ένα της κομμάτι αφαιρώντας τα γύρω-γύρω, ώστε να μείνει ανάγλυφο το σχήμα στη μέση. Βουτάμε την πατάτα σε χρώμα και την πιέζουμε πάνω σε χαρτί δημιουργώντας αποτυπώματα.
- ☆ **Ζωγραφική-χαρακτική:** Σ' ένα φύλλο από χοντρό χαρτί βάζουμε στρώσεις νερομπογιάς διαφορετικών χρωμάτων τη μια πάνω στην άλλη. Μετά με ένα μολύβι ή ξυλομπογιά ξύνουμε τις διάφορες στρώσεις και αποκαλύπτονται τα διάφορα χρώματα. Μια παραλλαγή αυτής της

δραστηριότητας γίνεται, αν βάλουμε σε όλο το χαρτί μια στρώση ανοιχτόχρωμης μπογιάς και από πάνω πάλι όλο το χαρτί μια σκούρα απόχρωση (μαύρο-καφέ). Στη συνέχεια παίρνουμε ένα μολύβι και σχεδιάζουμε πάνω στη σκούρα νερομπογιά. Όπου ακουμπάει η μύτη του μολυβιού φεύγει η σκούρα νερομπογιά, αναδεικνύοντας το εσωτερικό χρώμα, δημιουργώντας ένα ανοιχτόχρωμο σχέδιο σε μαύρο φόντο.

- ☆ *Ζωγραφική με Ξεπατίκωμα:* Βάζουμε φύλλα ή κέρματα ή κουμπιά ή κάποιο άλλο αντικείμενο που έχει ανάγλυφη επιφάνεια κάτω από ένα φύλλο χαρτί και βάφουμε έντονα από πάνω με ένα μολύβι ή με μια ξυλομπογιά
- ☆ *Κατασκευές με πεπιεσμένο χαρτί:* Κόβουμε φύλλα εφημερίδας σε πολύ μικρά κομματάκια, τα βάζουμε σε ένα κουβά, τα σκεπάζουμε με νερό και τα αφήνουμε να μουλιάσουν για 24 ώρες. Αδειάζουμε το νερό και τα στραγγίζουμε. Προσθέτουμε ένα φλιτζάνι κόλλα Atlacol στο χαρτί και ανακατεύουμε μέχρι να γίνει το μείγμα σαν μαλακός πηλός. Μετά μπορούμε να φτιάξουμε διάφορες κατασκευές.

4.11 Φυσική γωνιά

Στόχοι της Φυσικής Γωνιάς

- Εμπλουτισμός γνώσεων και λεξιλογίου
- Κατανόηση της εξέλιξης στο χρόνο και της κυκλικότητας του χρόνου
- Επαφή και γνωριμία με τα στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος
- Εξάλειψη φόβων για τα στοιχεία της φύσης
- Καλλιέργεια σεβασμού για το περιβάλλον.

Τα παιδιά έχουν ανάγκη να βρίσκονται όσο πιο κοντά γίνεται στη φύση, να ζουν κοντά σε ζώα και φυτά. Με τη δημιουργία αυτής της γωνιάς στόχος είναι η παροχή γνώσεων και πληροφοριών στα παιδιά για το φυσικό περιβάλλον μέσα στο οποίο μεγαλώνουν, τα παιδιά ώστε να μάθουν να το αγαπούν και να το σέβονται.

Σ' αυτή τη γωνιά τα παιδιά έρχονται σε επαφή και με τις αλλαγές της φύσης. Ένα ανθισμένο κλαδί αμυγδαλιάς, μια πασχαλίτσα, ένα ξερό στάχυ, βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν την εξέλιξη μέσα στο χρόνο, την κυκλικότητα του χρόνου, τις διαδοχές των εποχών και τις επακόλουθες αλλαγές στη φύση³⁵. Επιπλέον, εμπλουτίζουν τις γνώσεις και το λε-

35 Ζακοπούλου 1995, σ. 140.

Ξιλόγιο τους βλέποντας άλλους ζωντανούς οργανισμούς (διάφορα φυτά, ψάρια, έντομα κτλ.) και παρατηρώντας πώς ζουν, πώς συμπεριφέρονται, τι ανάγκες έχουν και ποιες είναι οι διαφορές μεταξύ τους. Η επαφή και φροντίδα άλλων ζωντανών οργανισμών ηρεμεί, χαλαρώνει τα παιδιά και τα βοηθάει στη συναισθηματική τους ανάπτυξη την χαρά της προσωπικής του προσπάθειας και δημιουργίας.

Η γωνιά πρέπει να είναι φτιαγμένη σε ένα χώρο όχι πολύ μεγάλο και να δίνει ευκαιρία στα παιδιά να παρατηρούν διάφορα φυσικά αντικείμενα.

Για να είναι ελκυστική θα πρέπει να είναι εφοδιασμένη με τα εξής **έπιπλα, σκεύη και υλικά**:

- Ένα χαμηλό στρογγυλό τραπέζι όπου θα τοποθετείται ό,τι σχετικό φέρνουν τα παιδιά ή ο/η βρεφονηπιοκόμος
- Καρέκλες ή μεγάλα μαξιλάρια όπου θα κάθονται τα παιδιά για να παρατηρούν ή να συζητούν ορισμένα θέματα.
- Μοκέτα στο πάτωμα.
- Αφίσες ή φωτογραφίες στους τοίχους με σχετικά θέματα (λουλούδια, ζώα, όστρακα κτλ.)
- Ένα μικρό ενυδρείο με ψαράκια ή χελώνες ή και ένα πουλάκι σε κλουβί.

Εικόνα 4.11.α
Διάφορα ενυδρεία

- Ένα έπιπλο με ράφια για να τοποθετούνται τα υπάρχοντα φυσικά αντικείμενα.

- 2-3 γλάστρες με φυτά.

Εικόνα 4.11.β
Υλικά κηπουρικής

- 3-4 γυάλινα δοχεία με χώμα και φυτά όπου το παιδί μπορεί να παρατηρεί το σταδιακό μεγάλωμα των φυτών πάνω και κάτω από το χώμα (ρίζες).

Εικόνα 4.11.γ
Παρατήρηση ανάπτυξης φυτών από τα παιδιά

- Ένα μικρό ποτιστήρι και μερικά εργαλεία κηπουρικής.

Εικόνα 4.11.8
Σύνεργα κηπουρικής

- Διάφορα δοχεία, κεσέδες από γιαούρτι, πλαστικά μπουκάλια κτλ. τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μικρές γλάστρες από τα παιδιά.
- Σπόροι και βολβοί.
- Βαμβάκι.

Επίσης μπορεί να φιλοξενοούνται για ορισμένες περιόδους ζώα ή φυτά που φέρνουν τα παιδιά ή ο/η βρεφονηπιοκόμος για παρατήρηση και συζήτηση.

Αυτή η γωνιά είναι προτιμότερο να λειτουργεί στα τμήματα των παιδιών ηλικίας 2:6-6 χρονών. Τα μικρότερα παιδιά, λόγω των αναπτυξιακών περιορισμών της ηλικίας τους, δεν μπορούν να απασχοληθούν σε αυτή.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για παιδιά ηλικίας 2:6 - 6 χρονών

- ☆ Φυτεύουμε σπόρους σε διάφανες γλάστρες και παρατηρούμε την εξωτερική και εσωτερική ανάπτυξή τους.
- ☆ Φυτεύουμε κουκούτσια από φρούτα που φάγαμε (πορτοκάλι, πεπόνι κτλ.) σε γλάστρες και τα φροντίζουμε για να μεγαλώσουν.
- ☆ Βάζουμε σπόρους σε μια παλιά πετσέτα καλά βρεγμένη και τη βάζου-

με σε ένα πιάτο, φροντίζοντας να είναι πάντα υγρή. Το ίδιο μπορούμε να κάνουμε αντικαθιστώντας την πετσέτα με βαμβάκι.

- ☆ Παρατηρούμε έντομα (πεταλούδες, μυρμήγκια, πασχαλίτσες) για 1-2 ώρες και μετά τα ελευθερώνουμε.

Εικόνα 4.11.ε

Πώς ζουν οι πεταλούδες; πώς πετάνε; τι τρώνε;

- ☆ Παρατηρούμε τα ζώα καθώς τρώνε. Ταιΐζουμε τα ψάρια, τις χελώνες, τα καναρίνια, το ινδικό χοιρίδιο κτλ. Προσέχουμε τι τρώει το καθένα και είμαστε υπεύθυνοι για τη φροντίδα τους.
- ☆ Ανάλογα με την εποχή φέρνουμε και αντίστοιχα φυσικά αντικείμενα, τα οποία παρατηρούμε και συζητάμε γι' αυτά επισημαίνοντας, την κυκλικότητα του χρόνου (ανθισμένη αμυγδαλιά, βαμβάκι, σαλιγκάρι, όστρακο κτλ.)
- ☆ Τα παιδιά ασκούνται στη χρήση εργαλείων κηπουρικής.
- ☆ Μαζεύουμε φύλλα από τα δέντρα και τα ταξινομούμε ανά σχήμα, χρώμα κτλ.
- ☆ Χρησιμοποιούμε γραπτές κωδικοποιημένες φράσεις για να ξέρουμε πότε ταΐσαμε τα ψαράκια, πότε ποτίσαμε τα λουλούδια, πότε τα φυτέψαμε κτλ. Για παράδειγμα, μπορούμε να ζωγραφίσουμε σε καρτέλες το φυτό που έχουμε φυτέψει και το κολλάμε έξω από τις αντίστοιχες γλάστρες.
- ☆ Βάζουμε ξερά φύλλα μέσα σ' ένα παλιό καλσόν και το δένουμε σφιχτά. Το βρέχουμε και φυτεύουμε στην πάνω πλευρά του γρασίδι (γκαζόν). Σε λίγες μέρες το γρασίδι θα φυτρώσει και θα μοιάζει με κεφάλι.

λι με μαλλιά. Μπορούμε να ζωγραφίσουμε το εξωτερικό του με μαρκαδόρους και να σχηματίζουμε ένα πρόσωπο.

4.12 Γωνιά παρατήρησης και ανακαλύψεων

Στόχοι της Γωνιάς Παρατήρησης και Ανακαλύψεων

- Ανακάλυψη απλών φυσικών φαινομένων μέσα από την παρατήρηση, την άσκηση και το πείραμα
- Ενίσχυση οπτικής αντίληψης και παρατηρητικότητας
- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- Ενθάρρυνση ικανοτήτων εξερεύνησης και σύγκρισης
- Καλλιέργεια λογικομαθηματικής σκέψης.

Η γωνιά αυτή οργανώνεται στην τάξη των μεγαλύτερων παιδιών (2:6-6 ετών). Στόχος της αποτελεί η ανακάλυψη απλών φυσικών φαινομένων από τα ίδια τα παιδιά μέσα από την παρατήρηση, την άσκηση και το πείραμα.

Εικόνα 4.12.α

Παρατηρώντας και ανακαλύπτοντας τη φύση

Τα παιδιά, όταν ανακαλύπτουν κάτι μόνο τους αποκομίζουν, μεγαλύτερη χαρά και ικανοποίηση από ό,τι όταν να το βρίσκουν έτοιμο. Επίσης, σε αυτή τη γωνιά ενισχύεται η οπτική αντίληψη, η παρατηρητικότητα και η ικανότητα για αναζήτηση μικρών λεπτομερειών και διαφορών, η κριτική σκέψη, οι ικανότητες εξερεύνησης και σύγκρισης.

Για τη λειτουργία της γωνιάς χρειάζονται τα εξής **έπιπλα και σκεύη**:

- Ένα **στρογγυλό χαμηλό τραπέζι** όπου θα τοποθετούνται τα αντικείμενα για παρατήρηση. Αντί για τραπέζι, μπορεί να χρησιμοποιηθούν και μεγάλα χαρτόκουτα που καλύπτονται με ύφασμα.
- **Καρέκλες** για να κάθονται τα παιδιά ή και μαξιλάρια.
- Ένα **χαμηλό έπιπλο** με ράφια όπου θα τοποθετούνται αντικείμενα για να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των παιδιών.
- **Φωτογραφίες και αφίσες** με σχετικά θέματα για τη διακόσμηση της γωνιάς.
- Χρήσιμη θα ήταν και η παρουσία ενός **απλού μικροσκοπίου** που θα χειρίζονταν τα παιδιά για παρατήρηση.

Εικόνα 4.12.β
Μικροσκόπιο

Ως **υλικά** για τη γωνιά μπορεί να χρησιμοποιηθούν: μαγνήτες, μεγενθυντικοί φακοί, μικροί καθρέπτες, σταγονόμετρα, θερμόμετρα, ρόδες, τροχαλίες, ζυγαριά, πυξίδα, μοχλοί, κύλινδροι, σανίδες, σπάγκοι, λάστιχα, μπαταρίες, συνδετήρες, οδοντογλυφίδες, λαστιχένιοι σωλήνες, λίμες, ψαλίδι, διάφορα μπουκάλια γυάλινα και πλαστικά σε διάφορα μεγέθη, διάφορα κουτιά και ό,τι άλλο μπορούμε να σκεφτούμε από μόνοι μας.

Αρχικά τα παιδιά χειρίζονται και ανακαλύπτουν μόνα τους το καινούργιο υλικό και στη συνέχεια συζητάμε μαζί τους και επιλύουμε τυχόν απορίες τους. Βασίζόμαστε ιδιαίτερα στην περιέργεια και τα ενδιαφέροντα του ίδιου του παιδιού που ζητάει εξηγήσεις για πολλά από τα φαινόμενα γύρω του.

Προτεινόμενες δραστηριότητες για παιδιά ηλικίας 2:6- 6 χρόνων

Τα παιδιά παρατηρούν κι ανακαλύπτουν μόνα τους τον κόσμο που τα περιβάλλει. Μελετούν τα διάφορα υλικά, τις ιδιότητές τους και τις σχέσεις μεταξύ τους. Αναλυτικότερα, τα παιδιά προβληματίζονται πάνω σε διάφορα θέματα όπως:

☆ Γιατί οι μαγνήτες έλκουν τους συνδετήρες και όχι τις οδοντογλυφίδες;

Εικόνα 4.12.ε
Ανακαλύπτοντας τους μαγνήτες

- ☆ Γιατί όταν αφήσουμε κάτι από τα χέρια μας, αυτό πέφτει προς τα κάτω;
- ☆ Γιατί μια εφημερίδα πέφτει με μικρότερη ταχύτητα από ένα βόλο;
- ☆ Πώς ο αέρας βοηθάει στην κίνηση των αντικειμένων;
- ☆ Πώς ανάβει η λάμπα;
- ☆ Γιατί η λάμπα ζεσταίνεται, όταν ανάβει για πολλή ώρα;

- ☆ Γιατί το κερί σβήνει μέσα στο νερό;
- ☆ Πώς δημιουργείται το ουράνιο τόξο;
- ☆ Τι είναι όλα αυτά που φαίνονται πάνω στα αντικείμενα, όταν τα κοιτάμε με το μικροσκόπιο;

Εικόνα 4.12.στ

Παρατήρηση μέσω μεγεθυντικού φακού

- ☆ Πώς μιλάμε από το τηλέφωνο με κάποιον που βρίσκεται πολύ μακριά μας;
- ☆ Γιατί ορισμένες μέρες τα μαλλιά μας σηκώνονται όρθια;
- ☆ Γιατί πρέπει να ανοίγουμε δύο τρύπες στο κουτί του γάλακτος για να μπορέσει να χύνεται το γάλα;
- ☆ Πώς μπορεί και σηκώνει ο γερανός τα αυτοκίνητα;
- ☆ Γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε εύκολα τραμπάλα, όταν ο ένας είναι πολύ πιο βαρύτες;
- ☆ Πώς επιπλέουν τα πλοία στη θάλασσα;
- ☆ Γιατί, όταν περπατάμε στο χώμα, αφήνουμε ίχνη;

Εικόνα 4.12.ζ
Ανακαλύπτοντας τον κόσμο

Αυτά είναι λίγα από τα ερωτήματα και τις απορίες που έχουν τα παιδιά και τα οποία θα διερευνήσουν και θα προσπαθήσουν να επιλύσουν σε αυτή τη γωνιά, δουλεύοντας κυρίως μόνο τους και ζητώντας με δική τους και μόνο πρωτοβουλία τη βοήθεια του/της βρεφονηπιοκόμου, όποτε την έχουν ανάγκη.

4.13 *Ευκαιριακή γωνιά*

Σκοπός της ευκαιριακής γωνιάς είναι να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα που παρουσιάζουν τα παιδιά μια δεδομένη χρονική περίοδο. Πολλές φορές η λειτουργία εξαρτάται από τις καιρικές συνθήκες (π.χ. γωνιά καιρού) ή από την έλλειψη κατάλληλου χώρου, ουσιαστικά όμως μια γωνιά οργανώνεται ευκαιριακά και όχι μόνιμα, για να μην την βαριούνται τα παιδιά και χάνουν το ενδιαφέρον τους γι' αυτή.

Η ευκαιριακή γωνιά οργανώνεται συνήθως για όσο διάστημα χρειάζεται να ολοκληρωθεί μια δραστηριότητα. Τα υλικά της βρίσκονται ήδη μέσα στην αίθουσα δραστηριοτήτων, πιθανόν κατανεμημένα σε άλλες γωνιές ή εργαστήρια. Για παράδειγμα, οργανώνουμε μια **γωνιά καιρού** μια μέρα που φυσάει με σκοπό να μελετήσουμε την ένταση και την κατεύθυνση του αέρα.

Εικόνα 4.13.α

Χρήσιμα όργανα για τη γωνιά καιρού

Χρησιμοποιούμε χάρτινους ανεμοδείκτες που μπορούν να φτιάξουν τα ίδια τα παιδιά στο εργαστήρι εικαστικών, για να παρατηρήσουμε τη φορά του ανέμου. Επιπλέον, μια άλλη ομάδα παιδιών μπορεί να χρησιμοποιήσει τα θερμόμετρα από τη γωνιά παρατήρησης-ανακαλύψεων, εφόσον έχει ήδη εξοικειωθεί με τη χρήση τους, και να καταγράψει τις μεταβολές της θερμοκρασίας.

Εικόνα 4.13.β

Σύμβολα για καταγραφή των μεταβολών της θερμοκρασίας

Η παρατήρηση μπορεί να διαρκέσει μια εβδομάδα και να γίνεται 4 φορές περίπου το χρόνο κατά προτίμηση σε περιόδους αλλαγής θερμοκρασιών και καιρικών συνθηκών³⁶.

Ορισμένες άλλες γωνιές που μπορούμε να οργανώσουμε ευκαιριακά είναι η γωνιά μεταφορικών μέσων, η γωνιά τυπογραφείου, η γωνιά ιατρείου, κτλ.

Εικόνα 4.13.γ
Εξοπλισμός γωνιάς ιατρείου

4.14 Γωνιά Νερού

Στόχοι της Γωνιάς Νερού

- Επαφή και παιχνίδι με το νερό
- Ανακάλυψη ιδιοτήτων του νερού
- Χαλάρωση, ηρεμία, διασκέδαση
- Γνωριμία με προμαθηματικές έννοιες
- Άσκηση οπτικοκινητικού συντονισμού και λεπτών κινήσεων.

Το παιχνίδι με το νερό είναι μια δραστηριότητα που ευχαριστεί και ενθουσιάζει τα παιδιά. Τα παιχνίδια όμως με το νερό προκαλούν ακαταστασία και αναστάτωση και συνήθως τα παιδιά δεν έχουν πολλές ευκαιρίες να παίξουν παρά μόνο την ώρα του μπάνιου στο σπίτι ή το καλοκαίρι στη θάλασσα.

³⁶ Ζακοπούλου 1995, σ.136.

Εικόνα 4.14.α
Παιχνίδι με το νερό

Γι' αυτό πρέπει να τους δίνουμε αυτή τη δυνατότητα στο Βρεφονηπιακό Σταθμό και να τα φέρνουμε σε επαφή με το υγρό στοιχείο που ήταν και το φυσικό περιβάλλον στο ξεκίνημα της ζωής τους.

Στόχος της γωνιάς είναι να γνωρίσουν τα παιδιά το νερό, να ανακαλύψουν τις ιδιότητές του, να χαλαρώσουν, να ηρεμήσουν, να διασκεδάσουν, να δεχτούν διάφορα ερεθίσματα στο σώμα τους κατά την επαφή τους με το νερό, να πειραματιστούν και να αυτοσχεδιάσουν, να γνωρίσουν κάποιες βασικές προμαθηματικές έννοιες, να ασκηθούν στον οπτικοκινητικό συντονισμό και στις λεπτές κινήσεις. Για να οργανωθεί η γωνιά, δε χρειάζεται μεγάλος χώρος στην αίθουσα.

Τα κύρια **έπιπλα** και **σκεύη** που χρειάζονται είναι:

- Μια **πλαστική λεκάνη με νερό** τοποθετημένη σε σιδερένια βάση στο ύψος των παιδιών. Υπάρχουν έτοιμες στο εμπόριο, όμως μπορεί η σιδερένια βάση να γίνει κατόπιν παραγγελίας σε ένα μαγαζί σιδηροκατασκευών και πάνω της να τοποθετηθεί μια μεγάλη απλωτή πλαστική λεκάνη.

Εικόνα 4.14.β

Κατάλληλος εξοπλισμός για τη γωνιά νερού

- Ένα **μικρό έπιπλο με ράφια** για να τοποθετούνται τα υλικά που χρειάζονται.

Υλικό πς γωνίας νερού

Μπορεί να χρησιμοποιηθούν:

- Διάφορα δοχεία γυάλινα ή πλαστικά, διαφορετικών σχημάτων και μεγεθών.

Εικόνα 4.14.γ

Διάφορα δοχεία και μεζούρες

- Χωνιά
- Σταγονόμετρα
- Διάφορα πλαστικά ποτήρια
- Σουρωτήρια
- Κουτάλες, κουτάλια, μεζούρες.

Εικόνα 4.14.8

Χρήσιμα εργαλεία για τη γωνιά νερού

- Αντικείμενα που επιπλέουν (πλαστικά παιχνίδια, φελλοί, φτερά, φελιζόλ, κτλ.).
- Αντικείμενα που βυθίζονται (βότσαλα, βόλους, όσπρια κτλ.).
- Αντικείμενα που διαλύονται και που δε διαλύονται (ζάχαρη, άμμος, καφές, αλάτι, όσπρια κτλ.)
- Μικρά αυτοσχέδια καλάμια ψαρέματος με μαγνήτες. Μπορούν να κατασκευαστούν από τα ίδια τα παιδιά με μια ξύλινη βέργα 50cm, πετονιά και μαγνήτες.
- Ψαράκια πλαστικά με κολλημένους πάνω τους μεταλλικούς συνδετήρες, για να ψαρεύουν τα παιδιά.

*Εικόνα 4.14.ε**Ψαράκια με μαγνήτες και πλαστικά παιχνίδια*

- Πλαστικοί κρίκοι για σαπουνόφουσκες.

Τα παιδιά πρέπει να παίζουν ελεύθερα στη γωνιά και ο/η βρεφονηπιοκόμος απλώς να τα παρατηρεί, να συζητάει μαζί τους για τους αυτοσχέδιους πειραματισμούς τους και να προτείνει καινούριες ιδέες και υλικό. Στην αρχή δε δίνουμε πολλά σκεύη στα παιδιά, για να μη βαρεθούν γρήγορα ή μπερδευτούν. Τους δίνουμε σταδιακά αυτά που χρειάζονται κάθε φορά, ανάλογα με αυτό που θέλουμε να ανακαλύψουν. Έτσι, ανανεώνεται συνεχώς το ενδιαφέρον τους.

Η γωνιά αυτή μπορεί να οργανωθεί για παιδιά ηλικίας 2-6 χρονών. Τα μικρότερα (2-4 χρονών) παίζουν τελείως ελεύθερα και πειραματίζονται μόνα τους στη γωνιά ενώ στα μεγαλύτερα 4-6 χρονών μπορούμε να προτείνουμε και εμείς κάποιες ιδέες και δραστηριότητες.

Εικόνα 4.14.στ

Μαθαίνουμε τις ιδιότητες του νερού μέσα από το παιχνίδι

Προτεινόμενες δραστηριότητες για παιδιά ηλικίας 4-6 χρονών

- ☆ Δοκιμάζουμε ποια υλικά βυθίζονται και ποια επιπλέουν. Ανακαλύπτουμε άλλες ιδιότητες των υλικών. Ένας μικρός βόλος βουλιάζει, τι θα γίνει, όμως αν τον βάλω πάνω σ' ένα φύλλο χαρτί; Ποια υλικά βυθίζονται πιο γρήγορα; Γιατί ανεβαίνει η στάθμη του νερού, όταν βυθίζουμε μεγάλα αντικείμενα; Μπορούμε να ταξινομήσουμε τα αντικείμενα σε 2 κατηγορίες, ανάλογα με το αν πλέουν ή βυθίζονται.
- ☆ "Μετράμε" πόσες μεζούρες ή κουτάλια νερό χωράει ένα πλαστικό δοχείο. Κάθε φορά που βάζουμε μια μεζούρα ή ένα κουταλάκι νερό στο δοχείο, ζωγραφίζουμε σ' ένα χαρτί μια στρογγυλή βουλίτσα. Στο τέλος παρατηρούμε ποιο δοχείο έχει τις πιο πολλές στρογγυλές βουλίστσες και ποιο έχει τις ίδιες με κάποιο άλλο; Αυτή η δραστηριότητα ασκεί τη λογικομαθηματική σκέψη των παιδιών με την εισαγωγή των εννοιών της περιεκτικότητας, της σύγκρισης μεγεθών, του όγκου και της διατήρησης της ύλης.
- ☆ Διαλύουμε ζάχαρη ή αλάτι και δοκιμάζουμε την καινούργια γεύση με το δάκτυλό μας. Η φάβα δε διαλύεται και ούτε επηρεάζει τη γεύση του νερού. Ταξινομούμε τα υλικά σε 2 κατηγορίες. Διαλυτά. Μη διαλυτά.
- ☆ Ψαρεύουμε με τα καλάμια μας ψαράκια με μαγνήτες.

Εικόνα 4.14.ζ

Άσκηση λογικομαθηματικής σκέψης μέσα από το παιχνίδι

Εικόνα 4.14.η

Ψαρεύουμε

- ☆ Δίνουμε στα παιδιά να βυθίσουν στο νερό αδιάβροχα και απορροφητικά υλικά και να παρατηρήσουν τις ιδιότητές τους.
- ☆ Παίρνουμε νερό με το σταγονόμετρο και ποτίζουμε τις γλάστρες μας, παρατηρώντας πώς αναρροφάται και πέφτει το υγρό με την κίνηση των δακτύλων μας.
- ☆ Βάζουμε στη λεκάνη νερό και αφρόλουτρο και φτιάχνουμε σαπουνόφουσκες. Παρατηρούμε πώς πετάνε στον αέρα, τι γίνεται όταν τις φυσήξουμε ή όταν προσπαθήσουμε να τις πιάσουμε.

4.15 Γωνιά οικοδομικού υλικού**Στόχοι της Γωνιάς του Οικοδομικού Υλικού**

- Ψυχοκινητική άσκηση
- Ανάπτυξη του οπτικοκινητικού συντονισμού και της λεπτής κινητικότητας
- Ανάπτυξη της λογικομαθηματικής σκέψης (σχήματα, μεγέθη, αντιστοιχίες)
- Προσωπική δημιουργία και αυτοέκφραση
- Καλλιέργεια του προφορικού λόγου και της κριτικής σκέψης.

Εικόνα 4.15.α*Παίζοντας στη γωνιά του οικοδομικού υλικού*

Η γωνιά του οικοδομικού υλικού δίνει την ευκαιρία στα παιδιά να χειρίζονται υλικά, να εξασκούν την κινητικότητά τους, να εξελίσσουν το λόγο και τη μαθηματική σκέψη και να συνεργάζονται για έναν κοινό σκοπό. Ο κύριος στόχος της γωνιάς αυτής είναι η εξάσκηση της λεπτής και αδρής κινητικότητας και η ανάπτυξη της λογικομαθηματικής σκέψης.

Οργάνωση γωνιάς οικοδομικού υλικού για παιδιά ηλικίας 1-2:6 ετών:

- Παίζουν σ' έναν αρκετά μεγάλο χώρο χωρίς έπιπλα στο πάτωμα που είναι στρωμένο με μοκέτα μονόχρωμη, η οποία, εκτός από τη στεγανότητα που εξασφαλίζει, μειώνει και το θόρυβο..
- Κάποιες αφίσες ή φωτογραφίες με γέφυρες, σπίτια, πύργους, δρόμους κτλ. ομορφαίνουν και δίνουν κίνητρα στο χώρο αυτό.
- Χρησιμοποιούν μεγάλους κύβους από μαλακό μη τοξικό υλικό, κομμάτια ξύλου σε διάφορα σχήματα, κομμάτια από σφουγγάρι, πλαστικά τούβλα, κουτιά διάφορων σχημάτων και μεγεθών.
- Το υλικό για αυτήν την ηλικία θα πρέπει να είναι μεγάλο σε μέγεθος, έτσι ώστε να αποφεύγεται η κατάποσή του.
- Η ταχτοποίησή του σε μεγάλα ξύλινα κιβώτια με ρόδες διευκολύνει τη χρήση του.

Οργάνωση γωνιάς οικοδομικού υλικού για μεγαλύτερα παιδιά ηλικίας 2:6-6 ετών:

- Παίζουν σ' έναν αρκετά μεγάλο χώρο χωρίς έπιπλα στο πάτωμα που είναι στρωμένο με μοκέτα μονόχρωμη. Η άνεση χώρου εξασφαλίζει στα παιδιά τη δυνατότητα να επεκτείνουν τις κατασκευές τους όσο θέλουν.
- Προστίθενται παιχνίδια μικρότερων διαστάσεων, όπως ξύλινα ή πλαστικά τουβλάκια (blocks) σε διάφορα χρώματα, σχήματα και μεγέθη.
- Επίσης υπάρχουν διάφορες φιγούρες, όπως ανθρωπάκια, ζώακια, μέσα συγκοινωνίας, σήματα τροχαίας, δέντρα κτλ., που θα δώσουν ζωή και διάσταση στις κατασκευές των παιδιών.
- Το οικοδομικό υλικό είναι ταχτοποιημένο σε ανοιχτά και χαμηλά ράφια, ώστε τα παιδιά να μπορούν να το παίρνουν και να το χρησιμοποιούν εύκολα. Η ταχτοποίησή του σε μεγάλα ξύλινα κιβώτια με ρόδες διευκολύνει τη χρήση του. Επιπλέον εξυπηρετεί η παρουσίαση υλικού μέσα σε σακούλες από λινάτσα ή από άλλο ύφασμα και σε σκληρά χαρτονένια ή πλαστικά κυλινδρικά κουτιά.
- Η ταξινόμηση του οικοδομικού υλικού κατά είδος διευκολύνει τη χρήση του αλλά παράλληλα και την ταχτοποίησή του από τα παιδιά.

Εικόνα 4.15.β

Διάφοροι τύποι οικοδομικού υλικού

Προτεινόμενες δραστηριότητες για κάθε ηλικία

- ☆ Για να διατηρείται κάποια τάξη στη γωνιά και να εξελίσσονται ομαλά τα παιχνίδια των παιδιών, ο/η βρεφονηπιοκόμος από την αρχή της λειτουργίας της συγκεντρώνει τα παιδιά γύρω απ' αυτή και τους εξηγεί ότι μπορούν να φτιάξουν ό,τι θέλουν με το υλικό της. Δε μπορούν όμως να χαλούν τις κατασκευές των άλλων παιδιών, να πετούν μακριά τα τουβλάκια ή να κάνουν υπερβολικό θόρυβο.
- ☆ Αργότερα ο ρόλος του/της βρεφονηπιοκόμου είναι να παρακολουθεί και να επεμβαίνει διακριτικά στα παιχνίδια. Δεν καθοδηγεί τα παιδιά στο τι θα κάνουν, αλλά τα βοηθάει να εκτιμήσουν μόνα τους το κατασκευαστικό τους έργο.
- ☆ Μετά το τέλος του παιχνιδιού τα παιδιά οφείλουν να συμμαζεύουν όλο το υλικό της γωνιάς και να το ταχτοποιούν στην αρχική του θέση.
- ☆ Στην αρχή (βρέφη) το παιχνίδι στη γωνιά αυτή είναι απλό και "πειραματικό" (κατασκευάζω-χαλώ), ενώ στη συνέχεια στις μεγαλύτερες ηλικίες γίνεται πιο περίπλοκο, μεταπηδώντας σταδιακά στις βασικές δομές του συμβολικού παιχνιδιού.

Μια καλά οργανωμένη γωνιά οικοδομικού υλικού προκαλεί ευχαρίστηση στα παιδιά, καθώς του παρέχει την ελευθερία να δημιουργούν και να αξιολογούν τη διαδικασία, αλλά και το αποτέλεσμα των ενεργειών τους.

4.16 Γωνιά παιδαγωγικού υλικού

Στόχοι Γωνιάς Παιδαγωγικού Υλικού

- Διεύρυνση της σκέψης
- Ανάπτυξη της λεπτής κινητικότητας
- Καλλιέργεια της μνήμης, της προσοχής
- Ενίσχυση του αισθητηριακού τομέα
- Ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας
- Νοητική ανάπτυξη και καλλιέργεια δεξιοτήτων

Ο κύριος σκοπός της είναι η προαγωγή της διαδικασίας της μάθησης. Κάθε Βρεφονηπιακός Σταθμός διαθέτει παιδαγωγικό υλικό, όπως puzzle, memory, ντόμινο, χάντρες, συναρμολογήσεις, τόμπολες κλπ. αγορασμένα από το εμπόριο ή κατασκευασμένα από τη βρεφονηπιοκόμο μαζί με τα παιδιά ή τα φέρνουν οι γονείς.

Οργάνωση της γωνιάς παιδαγωγικού υλικού για παιδιά ηλικίας 2:6-6 ετών

Πρέπει να υπάρχουν:

- **Τραπέζι με τρεις ή τέσσερις καρέκλες.** Το τραπέζι μπορεί να καλύπτεται με ένα πράσινο τραπεζομάντηλο από τσόχα ή φανέλα, έτσι ώστε τα παιχνίδια να μη γλιστρούν και τα παιδιά να παίζουν ευχάριστα, χωρίς να κουράζονται τα μάτια τους.
- **Ράφια και συρτάρια** στο ύψος των παιδιών για τοποθέτηση του υλικού έτσι, ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή στη διάθεση των παιδιών
- **Ταξινόμηση του παιδαγωγικού υλικού,** σε συνεργασία με τα παιδιά.

Εικόνα 4.16.α

Εύκολη πρόσβαση στο παιδαγωγικό υλικό από τα παιδιά

Οργάνωση της γωνιάς παιδαγωγικού υλικού για παιδιά ηλικίας 1-2:6 ετών:

- Σ' αυτή την ηλικία **δε χρειάζεται απαραίτητα να υπάρχει τραπεζάκι**. Το παιχνίδι μπορεί να πραγματοποιηθεί πάνω στη μοκέτα, προκειμένου το παιδί να έχει ελευθερία κινήσεων και να μπορεί να στηρίζεται καλύτερα.
- Και εδώ υπάρχουν **ράφια** για την ταξινόμηση και τοποθέτηση του υλικού.
- **Το υλικό είναι πιο απλό** γι' αυτή την ηλικία, με μεγάλα και πιο λίγα κομμάτια κατά προτίμηση από μαλακό υλικό

Προτεινόμενες δραστηριότητες για κάθε ηλικία

- ☆ Τα παιδιά την ώρα των ελεύθερων απασχολήσεων διαλέγουν ένα παιχνίδι, για να παίξουν μόνο τους ή με άλλα παιδιά.
- ☆ Στην αρχή ο/η βρεφονηπιοκόμος δίνει οδηγίες που διέπουν τα παιχνίδια σ' αυτή τη γωνιά. Π. χ. σεβόμαστε το υλικό, δεν το καταστρέφουμε και το ταχτοποιούμε μόλις τελειώνουμε στην αρχική του θέση, μόνο τότε θα μπορούν να πάρουν κάποιο άλλο να παίξουν.
- ☆ Ο/η βρεφονηπιοκόμος δίνει ορισμένες επεξηγήσεις/ διευκρινίσεις, εφόσον είναι καινούργιο το παιχνίδι.
- ☆ Παρακινούνται τα παιδιά να κάνουν συγκρίσεις, ταξινομήσεις, να βρίσκουν τις αντιθέσεις, τις ομοιότητες και διαφορές, να συμπληρώνουν συμμετρικά σχήματα, να κάνουν διακρίσεις χρωμάτων και μεγεθών και να αντιλαμβάνονται τη σχέση του μέρους και του όλου.

Ο ρόλος του/της βρεφονηπιοκόμου είναι να φροντίζει ώστε να τηρούνται οι κανόνες συμπεριφοράς για τη σωστή λειτουργία της γωνιάς και να συζητά με τα νήπια για το αποτέλεσμα των παιχνιδιών τους. Σέβεται το ρυθμό εργασίας κάθε παιδιού και δεν επεμβαίνει, εάν αυτό δεν είναι τελείως απαραίτητο για την ασφάλεια και ικανοποίηση του παιδιού. Παρακολουθεί πολύ διακριτικά τις δυνατότητες των παιδιών και τις δυσκολίες που τυχόν αντιμετωπίζουν ή που χρειάζονται στήριξη. Ελέγχει και επιβραβεύει την προσπάθεια των παιδιών, προκειμένου και τα ίδια τα παιδιά να συνειδητοποιήσουν τη σοβαρότητα της εργασίας τους. Πέρα από όλα αυτά, ο/η βρεφονηπιοκόμος αφήνει τα παιδιά να αναπτύξουν πρωτοβουλία, χωρίς να τους επιβάλει καμιά συγκεκριμένη δραστηριότητα. Τους τονώνει το αίσθημα της υπευθυνότητας, παροτρύνοντάς τα, για παράδειγμα, να βρουν κάποιο κομμάτι από το παιχνίδι αν έχει χαθεί.

Φροντίζει να διατηρεί τα κουτιά των παιχνιδιών σε καλή κατάσταση και να επιδιορθώνει κάτι, όταν χρειάζεται, δίνοντας έτσι το καλό παράδειγμα και στα παιδιά.

Σημαντικό παράγοντα επιτυχίας της γωνιάς αποτελεί το ίδιο το υλικό. Ο/η βρεφονηπιοκόμος το επιλέγει με σκέψη και φροντίδα, ώστε να ανταποκρίνεται στις δυνατότητες, στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντα των παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Βασικά γνωρίσματα του καλού παιδαγωγικού υλικού είναι: η ποιότητα, η αντοχή, το κατάλληλο μέγεθος, η δυνατότητα να διεγείρει τη φαντασία και την ευαισθησία των παιδιών, να ικανοποιεί την περιέργειά τους και να δίνει διέξοδο στην επινοητικότητά τους. Αποφεύγονται τα πολύπλοκα παιχνίδια που απογοητεύουν και προκαλούν σύγχυση στα παιδιά.

Εικόνα 4.16.β

Ποικίλο παιδαγωγικό υλικό που χρησιμοποιείται ανάλογα με τις περιστάσεις

Το παιδαγωγικό υλικό που υπάρχει δεν μπαίνει όλο μαζί στη γωνιά. Ο/η βρεφονηπιοκόμος επιλέγει κάποιο από αυτό που έχει, φροντίζοντας να καλύπτονται τα ενδιαφέροντα και οι δυνατότητες όλων των παιδιών. Δεν ξεχνά όμως να το ανανεώνει, ώστε η γωνιά να κρατά αμείωτο το ενδιαφέρον των παιδιών. Το παιδαγωγικό υλικό καλλιεργεί τη σκέψη, τις αισθήσεις, τον προφορικό λόγο των παιδιών, τη λεπτή κινητικότητα, ασκεί την προσοχή, τη μνήμη και τις δεξιότητές τους. Παράλληλα αποτελεί ένα εργαλείο στα χέρια του/της παιδαγωγού, γιατί ανακαλύπτει μέσα τον τρόπο σκέψης των παιδιών, μελετά τη συμπεριφορά τους, παρατηρώντας τα ενδιαφέροντά τους, τις ικανότητές τους και τις αδυναμίες τους. Για όλους αυτούς τους λόγους η γωνιά του παιδαγωγικού υλικού πρέπει να οργανώνεται από το/τη βρεφονηπιοκόμο με ιδιαίτερη προσοχή και ευαισθησία.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

Ένας τρόπος διαμόρφωσης του χώρου που προσφέρει στα παιδιά πολλές δυνατότητες για ποικίλες αυθόρμητες δραστηριότητες είναι η οργάνωση γωνιών, δηλαδή η διαμόρφωση μικρότερων λειτουργικών τμημάτων μέσα στην τάξη που διαχωρίζονται ευδιάκριτα το ένα από το άλλο και είναι εξοπλισμένα από διαφορετικό παιδαγωγικό υλικό.

Οι γωνιές καλύπτουν βασικές ανάγκες των παιδιών: τις συναισθηματικές, την ανάγκη για κίνηση, την ανάγκη για παιχνίδι, την ανάγκη για κοινωνικοποίηση, την ανάγκη για ηρεμία, την ανάγκη για αυτονομία, αυτεπίγνωση και τοποθέτηση του εαυτού στο χώρο και στο χρόνο, την ανάγκη δημιουργικότητας και ανάπτυξης της φαντασίας.

Κάθε γωνιά έχει συγκεκριμένους παιδαγωγικούς σκοπούς. Τα έπιπλα της πρέπει να είναι λειτουργικά και ανάλογα με το ύψος των παιδιών και το υλικό προσιτό, ώστε τα παιδιά να το χειρίζονται αυτόνομα. Ο εξοπλισμός και η διαμόρφωσή τους θα πρέπει να είναι ανάλογα με την ηλικία των παιδιών στα οποία απευθύνονται και να υπάρχουν κανόνες για τη λειτουργία τους.

Οι γωνιές διακρίνονται σε μόνιμες, οι οποίες λειτουργούν για όλο το χρόνο, και σε πρόσκαιρες/ ευκαιριακές, οι οποίες λειτουργούν για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα.

Οι γωνιές λειτουργούν χωριστά και ανεξάρτητα μεταξύ τους, ορισμένες όμως φορές χρειάζεται να συνεργαστούν, για παράδειγμα κατά την οργάνωση μιας Χριστουγεννιάτικης γιορτής.

Τα παιδιά πρέπει να παίζουν ελεύθερα και αυθόρμητα στις γωνιές και εμείς το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να διδάξουμε τα παιδιά πώς να χειρίζονται τα υλικά και να προτείνουμε κάποιους εναλλακτικούς τρόπους χρήσης τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΕΡΟΣ**Υποκεφάλαιο 4.1**

1. Γιατί είναι σημαντική η επιλογή δραστηριοτήτων από τα ίδια τα παιδιά;
2. Ποιες βασικές ανάγκες των παιδιών καλύπτονται με τη λειτουργία των γωνιών;
3. Τι θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη για την τοποθέτηση των επίπλων και των υλικών στις γωνιές;
4. Τι εννοούμε με τους όρους μόνιμες και ευκαιριακές γωνιές; Από ποιους παράγοντες εξαρτάται η επιλογή και η διάρκεια λειτουργίας τους;
5. Ποια είναι η συμβολή των γωνιών στην κάλυψη των αναγκών της παιδικής ηλικίας; Διαλέξτε μια από τις ανάγκες του παιδιού που αναφέρεται στο σχετικό κεφάλαιο και περιγράψτε με ποιο τρόπο ικανοποιείται μέσω των γωνιών. Δώστε σχετικό παράδειγμα.
6. Πώς κατανέμεται ο χρόνος απασχόλησης των παιδιών στις γωνιές ανάλογα με την ηλικία τους;
7. Πώς μπορεί να οργανωθεί μια γωνιά με τη συνεργασία των γονέων; Δώστε σχετικό παράδειγμα.
8. Πώς μπορεί να οργανωθεί μια γωνιά με άχρηστο υλικό; Δώστε σχετικό παράδειγμα.
9. Παρατηρήστε στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση το χώρο τοποθέτησης των γωνιών, την οργάνωσή τους και την επίπλωσή τους (που βρίσκονται, τι έπιπλα έχουν και τι υλικά). Σχεδιάστε ένα πλάνο της αίθουσας με τις γωνιές. Καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας και να αναφέρετε μειονεκτήματα - πλεονεκτήματα της οργάνωσης σε σχέση με όσα έχουν ειπωθεί στην τάξη. Η εργασία αυτή να γίνει από ομάδα 2-3 ατόμων που κάνουν πρακτική άσκηση στον ίδιο Βρεφονηπιακό Σταθμό.
10. Επιλέξτε μια γωνιά όπου θα μπορούσαν να απασχοληθούν και βρέφη και νήπια. Διαλέξτε έπιπλα, χώρο και υλικό ανά ηλικία και αιτιολογήστε την επιλογή τους. Σε ομάδες των 2 ατόμων (ένας να κάνει πρακτική σε βρεφικό τμήμα και ο άλλος να κάνει πρακτική σε νηπιακό τμήμα) προσπαθήστε να οργανώσετε αυτές τις γωνιές στο χώρο της πρακτικής σας άσκησης. Συγκρίντε τις δύο διαφορετικές ηλικίες στο παιχνίδι και καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας.

11. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση να οργανώσετε μια πρόσκαιρη γωνιά. Ποια και γιατί; πώς θα την οργανώσετε και τι υλικά θα χρησιμοποιήσετε;
12. Σχεδιάστε και οργανώστε μια συνεργασία γωνιών στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική. Γράψτε τις παρατηρήσεις σας και παρουσιάστε τα αποτελέσματα στην τάξη.

Υποκεφάλαιο 4.2

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς βιβλιοθήκης;
2. Ποια είναι η απαραίτητη επίπλωση και ο εξοπλισμός για να οργανωθεί μια γωνιά βιβλιοθήκης σε σχέση με την ηλικία των παιδιών;
3. Ποιο είναι το υλικό που χρειάζεται να περιλαμβάνει μια γωνιά βιβλιοθήκης σε σχέση με την ηλικία των παιδιών;
4. Ποιες δραστηριότητες μπορούν να εφαρμοστούν στη γωνιά βιβλιοθήκης που οργανώνεται στο τμήμα των βρεφών;
5. Ποιες δραστηριότητες μπορούν να εφαρμοστούν στη γωνιά βιβλιοθήκης που οργανώνεται στο τμήμα των νηπίων;
6. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά βιβλιοθήκης ανάλογα με το χώρο, τον αριθμό και την ηλικία των παιδιών και παρατηρήστε την αλληλεπίδραση μεταξύ παιδιών-βιβλίων. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές-βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη γωνιά βιβλιοθήκης, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
7. Στους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς που κάνετε την πρακτική σας ή στο εμπόριο να βρείτε 2 βιβλία που θεωρείτε κατάλληλα για τη γωνιά της βιβλιοθήκης και 2 που θεωρείτε ακατάλληλα. Παρουσιάστε τα στην τάξη και αιτιολογήστε τους λόγους επιλογής σας για το καθένα χωριστά. Επίσης να αναφέρετε σε ποιες ηλικίες απευθύνονται και γιατί τα προτείνουμε ή δεν τα προτείνουμε στα παιδιά.
8. Οργανώστε μια δανειστική βιβλιοθήκη στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική. Να αναφέρετε πως θα ξεκινήσετε, τι στάδια θα ακολουθήσετε, ποιες δυσκολίες συναντήσατε κατά την εφαρμογή και πώς τις αντιμετωπίσατε καθώς και πώς ήταν η συνεργασία με τα παιδιά. Τέλος να αναφέρετε δικές σας παρατηρήσεις και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της συγκεκρι-

μένης δραστηριότητας. Η εργασία μπορεί να γίνει με ομάδες των 2 ατόμων.

9. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά βιβλιοθήκης με άχρηστο υλικό ανάλογα με το χώρο, τον αριθμό και την ηλικία των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς.

Υποκεφάλαιο 4.3

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς μουσικής;
2. Ποιος είναι ο ρόλος της μουσικής αγωγής στην καλλιέργεια της Αισθητικής Αγωγής του παιδιού;
3. Πώς οργανώνεται και πώς διαμορφώνεται η γωνιά μουσικής για τα βρέφη και πώς για τα νήπια;
4. Ποιο είναι το υλικό που περιλαμβάνει η γωνιά μουσικής;
5. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά μουσικής ανάλογα με το χώρο, τον αριθμό και την ηλικία των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη γωνιά μουσικής, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
6. Ανά ομάδες των 2 ή 3 ατόμων οργανώστε μια δραστηριότητα γνωριμίας των παιδιών με τα μουσικά όργανα της γωνιάς και πραγματοποιήστε την στον Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική. Κάποιος από σας να παρατηρήσει τη διαδικασία και να την καταγράψει. Ως ομάδα συζητήστε τις εμπειρίες σας και μεταφέρετε τις απόψεις σας στη τάξη.
7. Κάντε επιλογή ενός τραγουδιού για βρέφη και ενός για νήπια και τραγουδήστε το με συνοδεία μουσικών - ρυθμικών οργάνων. Ηχογραφήστε ή βιντεοσκοπήστε την όλη διαδικασία ή, αν αυτό δεν είναι εφικτό, απλώς καταγράψτε τις εμπειρίες σας και τις αντιδράσεις των παιδιών.
8. Οργανώστε μια δραστηριότητα που να συνδυάζει τη σχέση μουσικής και κίνησης και πραγματοποιήστε την στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Σχολιάστε τις εμπειρίες σας.

9. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά μουσικής με άχρηστο υλικό ανάλογα με το χώρο, τον αριθμό και την ηλικία των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε, τις παρατηρήσεις σας, τις δυσκολίες που συναντήσατε και πώς τις επιλύσατε. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς
10. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση πραγματοποιήστε μία δραστηριότητα στη γωνιά μουσικής για βρέφη και μια για νήπια. Συγκρίντε τις 2 ομάδες και γράψτε τις παρατηρήσεις σας.

Υποκεφάλαιο 4.4

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς κουκλόσπιτου;
2. Τι θα πρέπει να προσεχτεί κατά την οργάνωση και τη διαμόρφωση γωνιάς κουκλόσπιτου;
3. Ποιο είναι το υλικό που περιλαμβάνεται στη γωνιά κουκλόσπιτου;
4. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά κουκλόσπιτου στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, και πραγματοποιήστε τις.
5. Παρατηρήστε τη συχνότητα και τον τρόπο απασχόλησης των παιδιών σ' αυτήν τη γωνιά. Περιγράψτε ένα περιστατικό συμβολικού παιχνιδιού που παρατηρήσατε.
6. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά κουκλόσπιτου ανάλογα με το χώρο, τον αριθμό και την ηλικία των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη γωνιά κουκλόσπιτου, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
7. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια γωνιά κουκλόσπιτου με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.

Υποκεφάλαιο 4.5

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς κουζίνας;
2. Τι θα πρέπει να προσεχθεί κατά τον εξοπλισμό και την οργάνωση μιας γωνιάς κουζίνας;
3. Σχεδιάστε και οργανώστε μια γωνιά κουζίνας με άχρηστο υλικό. Τι υλικό θα χρησιμοποιήσετε και τι βήματα θα ακολουθήσετε. Γράψτε τις ιδέες σας για τον εξοπλισμό και την οργάνωση της γωνιάς και προετοιμάστε το απαιτούμενο άχρηστο υλικό, για να παρουσιάσετε την οργάνωση της γωνιάς στο επόμενο μάθημα στην τάξη.
4. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά κουζίνας ανάλογα με το χώρο και τον αριθμό των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη γωνιά κουζίνας, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
5. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά κουζίνας στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τες.

Υποκεφάλαιο 4.6

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς μανάβικου;
2. Ποιο υλικό χρησιμοποιείται για την οργάνωση της γωνιάς μανάβικου;
3. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά μανάβικου στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τες.
4. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά μανάβικου. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη γωνιά μανάβικου, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης

5. Σχεδιάστε και οργανώστε μια γωνιά μανάβικου με άχρηστο υλικό. Τι υλικό θα χρησιμοποιήσετε, τι οδηγίες θα δώσετε στα παιδιά και τι βήματα θα ακολουθήσετε. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε, τις παρατηρήσεις σας, τις δυσκολίες που συναντήσατε και πώς τις επιλύσατε. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές/βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς

Υποκεφάλαιο 4.7

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς επαγγελματιών;
2. Πώς οργανώνεται μια γωνιά επαγγελματιών στον Βρεφονηπιακό Σταθμό;
3. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά επαγγελματιών δική σας επιλογής. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά επαγγελματιών, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
4. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά επαγγελματιών στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Να προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τις.
5. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια γωνιά επαγγελματιών με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.

Υποκεφάλαιο 4.8

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς κομμωτηρίου;
2. Ποια είναι τα απαιτούμενα υλικά για την οργάνωση μιας γωνιάς κομμωτηρίου;

3. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά κομμωτηρίου στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Να προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, για τη σωστότερη οργάνωσή του και πραγματοποιήστε τες.
4. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά κομμωτηρίου. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά κομμωτηρίου, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
5. Ανά ομάδες των 2-3 ατόμων σχεδιάστε και οργανώστε μια γωνιά κομμωτηρίου με άχρηστο υλικό. Φέρτε τα υλικά που επιλέξατε στην τάξη και περιγράψτε τα βήματα που ακολουθήσατε για την οργάνωσή της.

Υποκεφάλαιο 4.9

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς μεταμφίεσης- κουκλοθέατρου;
2. Πώς διαφοροποιούνται αυτές οι δύο γωνιές και ποια είναι τα κοινά στοιχεία τους;
3. Τι υλικό θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την οργάνωση της γωνιάς μεταμφίεσης;
4. Πως οργανώνεται η γωνιά κουκλοθέατρου και τι υλικά χρειάζονται για τον εξοπλισμό της;
5. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά μεταμφίεσης - κουκλοθέατρου. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά κουκλοθέατρου, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
6. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά μεταμφίεσης - κουκλοθέατρου. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά κουκλοθέατρου, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
7. Οργανώστε μια παράσταση κουκλοθέατρου ή ένα συμβολικό παιχνίδι και παρουσιάστε το στα παιδιά.

8. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια γωνιά μεταμφίεσης με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.
9. Σύμφωνα με αυτά που έχουν αναφερθεί στη θεωρία, οργανώστε μια δραστηριότητα της επιλογής σας για τη γωνιά κουκλοθέατρου. Καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας και τυχόν προτάσεις που έχετε.

Υποκεφάλαιο 4.10

1. Ποιοι στόχοι επιδιώκονται με την οργάνωση της γωνιάς εικαστικών;
2. Ποια είναι τα απαραίτητα έπιπλα και εργαλεία που χρειάζονται για την οργάνωση της γωνιάς εικαστικών για το βρεφικό τμήμα και ποια για το νηπιακό τμήμα;
3. Ποιο είναι το απαιτούμενο υλικό για τον εξοπλισμό της γωνιάς εικαστικών για το βρεφικό τμήμα και ποιο για το νηπιακό τμήμα;
4. Πώς πρέπει να αντιμετωπίζει ο/ή βρεφονηπιοκόμος τα έργα των παιδιών;
5. Ποιος/-οι θα πρέπει να αναλαμβάνουν την προετοιμασία και την τακτοποίηση του χώρου και των υλικών;
6. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά εικαστικών ανάλογα με το διαθέσιμο χώρο, την ηλικία και τον αριθμό των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά εικαστικών, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
7. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια γωνιά εικαστικών με άχρηστο υλικό. Πως θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.
8. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά εικαστικών ανάλογα με την ηλικία των παιδιών στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνε-

τε την πρακτική σας άσκηση. Να προτείνετε τυχόν βελτιώσεις για τη σωστότερη οργάνωσή του και πραγματοποιήστε τες.

9. Διδάξτε τις καινούργιες τεχνικές χρήσης των εργαλείων και των υλικών που έχουν αναφερθεί στη θεωρία στα παιδιά του Βρεφονηπιακού Σταθμού. Πώς αντιδρούν τα παιδιά; Συνεχίζουν να τις χρησιμοποιούν και μόνο τους; Δυσκολεύονται να τις μάθουν; Γράψτε τις παρατηρήσεις σας

Υποκεφάλαιο 4.11

1. Ποιοι στόχοι επιτυγχάνονται με την οργάνωση της φυσικής γωνιάς;
2. Σκεφτείτε και προτείνετε ιδέες για επιπλέον υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη φυσική γωνιά.
3. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια φυσική γωνιά με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.
4. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη φυσική γωνιά στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Να προτείνετε τυχόν βελτιώσεις για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τες.
5. Επιλέξτε και πραγματοποιήστε με τα παιδιά στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση μια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες για τη φυσική γωνιά. Καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας και κάντε σχετικές προτάσεις.

Υποκεφάλαιο 4.12

1. Ποιοι στόχοι επιτυγχάνονται με την οργάνωση της γωνιάς παρατήρησης και ανακαλύψεων;
2. Ποια είναι τα απαραίτητα έπιπλα- σκεύη για την οργάνωση μιας γωνιάς παρατήρησης- ανακαλύψεων;
3. Ποια υλικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για τον εξοπλισμό μιας γωνιάς παρατήρησης- ανακαλύψεων;
4. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώ-

στε μια γωνιά παρατήρησης- ανακαλύψεων. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά παρατήρησης - ανακαλύψεων, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.

5. Ανά ομάδες των 2-3 ατόμων σχεδιάστε και οργανώστε μια γωνιά παρατήρησης - ανακαλύψεων με άχρηστο υλικό. Φέρτε τα υλικά που επιλέξατε στην τάξη και να περιγράψετε τα βήματα που θα ακολουθήσετε για την οργάνωσή της.

Υποκεφάλαιο 4.13

1. Πότε χρησιμοποιείται η ευκαιριακή γωνιά και ποιος είναι ο κύριος στόχος της οργάνωσής της;
2. Να προτείνετε γωνιές που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως ευκαιριακές και περιγράψτε πως θα τις οργανώνετε. Τι έπιπλα και υλικά θα χρησιμοποιούσατε και με τι στόχους όσον αφορά την ψυχосυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών;
3. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια ευκαιριακή γωνιά με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.

Υποκεφάλαιο 4.14

1. Ποια η σημασία της γωνιάς νερού για την ψυχοκινητική, γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού;
2. Ποια είναι τα κύρια έπιπλα και σκεύη που χρειάζονται για την οργάνωση μιας γωνιάς νερού;
3. Ποια υλικά χρειάζονται για τον εξοπλισμό μιας γωνιάς νερού;
4. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά νερού στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική σας άσκηση. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τις.
5. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώ-

στε μια γωνιά νερού. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά νερού, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης. Ποια ήταν η συμμετοχή των παιδιών και ποια η αντίδραση του υπόλοιπου προσωπικού;

6. Ανά ομάδες των 2-3 ατόμων σχεδιάστε και οργανώστε μια γωνιά νερού με άχρηστο υλικό. Φέρτε τα υλικά που επιλέξατε στην τάξη και περιγράψτε τα βήματα που θα ακολουθήσετε για την οργάνωσή της.

Υποκεφάλαιο 4.15

1. Ποια είναι η συμβολή της γωνιάς του οικοδομικού υλικού στην ψυχοκινητική, γνωστική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού;
2. Πώς οργανώνεται και με τι υλικά εξοπλίζεται η γωνιά οικοδομικού υλικού στο τμήμα βρεφών;
3. Πώς οργανώνεται και με τι υλικά εξοπλίζεται η γωνιά οικοδομικού υλικού στο τμήμα νηπίων;
4. Πώς και από ποιους γίνεται η τακτοποίηση και η φύλαξη του οικοδομικού υλικού στη συγκεκριμένη γωνιά;
5. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά οικοδομικού υλικού στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις, για τη σωστότερη οργάνωσή του, και πραγματοποιήστε τις.
6. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά οικοδομικού υλικού ανάλογα με το διαθέσιμο χώρο, την ηλικία και τον αριθμό των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά οικοδομικού υλικού, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
7. Επιλέξτε και πραγματοποιήστε με τα παιδιά στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση μία από τις προτεινόμενες δραστηριότητες για τη γωνιά οικοδομικού υλικού. Καταγράψτε τις παρατηρήσεις σας και κάντε σχετικές προτάσεις.

Υποκεφάλαιο 4.16

1. Ποιοι στόχοι επιτυγχάνονται με την οργάνωση της γωνιάς παιδαγωγικού υλικού;
2. Ποιο είναι το υλικό που χρειάζεται για τον εξοπλισμό της γωνιάς παιδαγωγικού υλικού στο τμήμα βρεφών;
3. Ποιο είναι το υλικό που χρειάζεται για τον εξοπλισμό της γωνιάς παιδαγωγικού υλικού στο τμήμα νηπίων;
4. Πώς επιλέγεται το κατάλληλο παιδαγωγικό υλικό και ποια βασικά γνωρίσματα πρέπει να έχει;
5. Ποιος είναι ο ρόλος του/της βρεφονηπιοκόμου κατά τη διάρκεια της απασχόλησης των παιδιών στη γωνιά του παιδαγωγικού υλικού;
6. Καταγράψτε το υλικό που βρίσκεται στη γωνιά παιδαγωγικού υλικού στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε την πρακτική σας άσκηση. Προτείνετε τυχόν βελτιώσεις για τη σωστότερη οργάνωσή του και πραγματοποιήστε τις.
7. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση οργανώστε μια γωνιά παιδαγωγικού υλικού ανάλογα με το διαθέσιμο χώρο, την ηλικία και τον αριθμό των παιδιών. Καταγράψτε τη διαδικασία που ακολουθήσατε και τις παρατηρήσεις σας. Κάντε προτάσεις για πιθανές αλλαγές- βελτιώσεις που θα βοηθούσαν στην καλύτερη λειτουργία της γωνιάς. Αν υπάρχει ήδη κάποια γωνιά παιδαγωγικού υλικού, κάντε μόνο το δεύτερο κομμάτι της άσκησης.
8. Στο Βρεφονηπιακό Σταθμό που κάνετε πρακτική άσκηση ανά ομάδες 3 - 4 ατόμων οργανώστε μια γωνιά παιδαγωγικού υλικού με τη συνεργασία των γονέων. Πώς θα ξεκινήσετε, ποια διαδικασία θα ακολουθήσετε και ποια στάδια σχεδιασμού και οργάνωσης θα χρησιμοποιήσετε; Καταγράψτε την πορεία οργάνωσης, τα προβλήματα που συναντήσατε και τον τρόπο που τα αντιμετωπίσατε.